

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

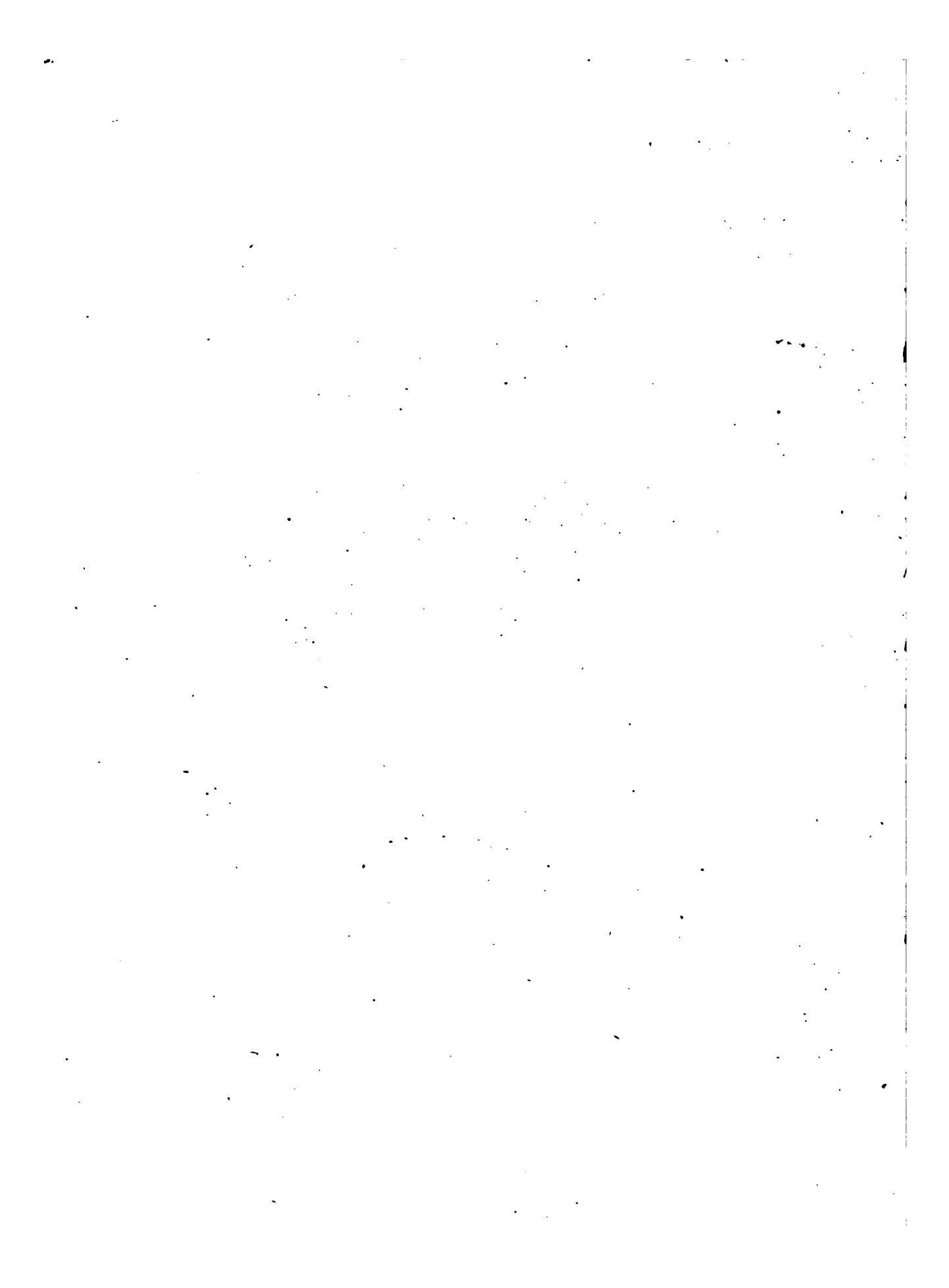
3 3433 07437349 3

Tactimus
RAL

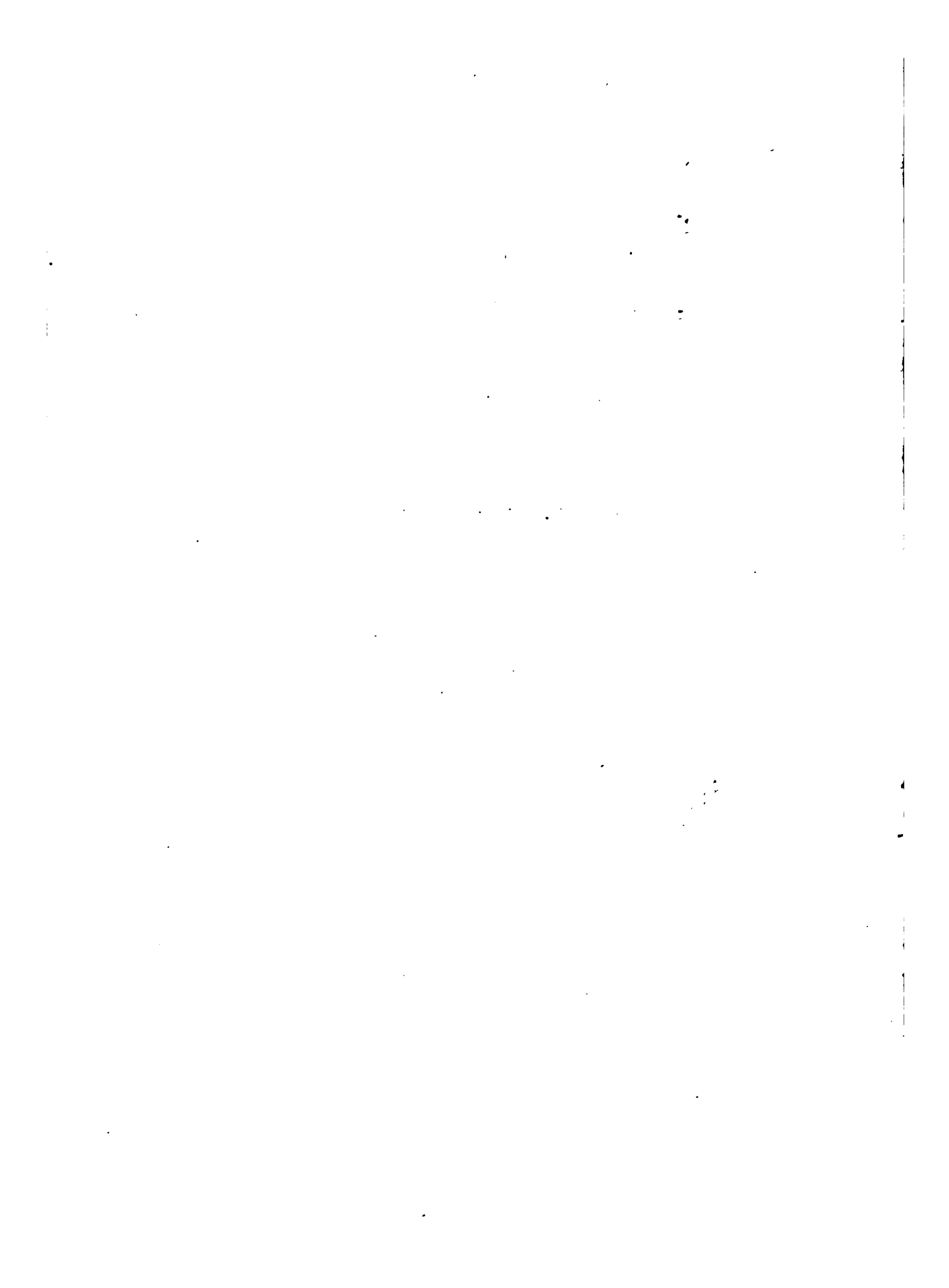
Pastorius

* RAL

Paulinus
RAL

D E
ANTIQUITATE ET AFFINITATE
LINGUÆ
ZENDICÆ, SAMSCRAMICÆ,
ET
GERMANICÆ
DISSERTATIO

AUCTORE

P. PAULINO A S. BARTHOLOMÆO

Perline
oc

*CARMELITA DISCALCEATO, LINGUAR. ORIENTALIUM
PROFESSORE, MISSIONUM ASIATICARUM SYNDICO,
ACADEMIÆ VOLSCORUM VELITERNÆ, ET REGIÆ
NEAPOLITANÆ SOCIO.*

ANNO MDCCXCVIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

1998

PROBLEM SET 1

1. A particle of mass m moves in a potential $V(x) = \frac{1}{2}kx^2$.

(a) Find the energy levels.

(b) Find the wave functions.

2. A particle of mass m moves in a potential $V(x) = \frac{1}{2}kx^2 + \frac{1}{4}bx^4$.

(a) Find the energy levels.

(b) Find the wave functions.

EMINENT.^{ISS} AC REVER.^{END} PRINCIPI
S T E P H A N O B O R G I A
SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIAE PRESBYTERO
C A R D I N A L I
TITULI S. CLEMENTIS
S. CONGREGAT. AB INDICE ET DE PROPAGANDA
FIDE PRÆFECTO

B. PAULINO & S. BARTHOLOMEO, CARMELITA DISCALCEATUS
FELICITATEM.

Ius & fas est, DOCTISSIME CARDINALIS,
tenne hoc opusculum nomini TUO inscribi:
ita enimvero fiet, ut superioris anni vi-
tium expurgetur. Sub Typographi pincelo de-

sudabat mense Martio Dictionarium Brahma-
 nicum Amarasinha, dum Tu violenta fureu-
 tum Gallorum manu cum aliis Tuis Em.
 Collegis primum Roma in aedes Puellarum,
 quas Conversas vocant, deinde Centumcellas in
 angustum Fratrum Prædicatorum cœnobium
 perductus fuisti. Vidi tunc, & admi-
 ratum sum TUUM in arumnis invictum ani-
 mi robur, in amicos non interruptam bene-
 volentiam, in asserenda veritate constan-
 tiam, in literatos viros semper sibi con-
 stans studium & curam. Ut hæc tam præ-
 clara virtutis TUÆ decora aliquo documento
 patefacerem, adivi gallici exercitus ducem,
 tunc Urbis Præfectum, & ab eo supplex pe-
 tii, ut illud peregrinæ eruditionis monumen-
 tum, Amarasinham dico, TIBI consecrare
 liceret. Sed proh dolor! homo prædæ inten-
 tus, & humanitatis expers truci facie lite-
 rum iterumque acriter obstitit, & jam in-

cas-

Acta hæc sunt die 8. & 10. mensis Martii anni 1798.
 Vide SS. D. N. PII PAPÆ VI, ad Galliarum Ecclesias
 Rescripta, Editio novissima collecta & aucta ab H. L.
 Halot, anno R. V. 1799. pag. 308.

*cassum) recidentibus meis votis liber meus
sine Tui nominis ornamento in lucem prodii-
vit. Accipe nunc igitur illius in vicem hoc
opusculum, quod Tibi tam singulari jure &
merito devinxisti: Tu enim exoticarum lin-
gularum studiosus Fautor, Tu Indicorum mo-
numentorum primus in Italia Assertor, Tu
omnis politioris literaturæ integerrimus Ju-
dex, & optimus es Patronus. Nec TUA ab
Urbe peregrinatio, nec TUA ab insigni Mu-
seo Tuo Veliterno disjunctio, neque præsens
ab Urbe & Patria TUA exilium efficere po-
tuit, ut honestissimis his studiis, & doctis
occupationibus nuntium & vale dares. Ne-
mo jam mihi Bembo, nemo Sadoletos,
Thomasios, aut Bellarminos obtrudat. Sui
seculi sint illi decora: Tu nostri amor, de-
cus, & ornamentum. Quis enim TE non
amet, quicumque amat politiores literas?
Quis ea non admiretur, quæ Tu ipse scri-
psisti, aut per alios Tuo ære, TUA cura &
præsidio elucubratus es? Quis non videat no-
stri seculi ornamenta, quod Tu novis &
fere ex omnibus orbis partibus accitis monu-
mentis ornasti, illustrasti, distinxisti? Age
igitur DOCTISSIME CARDINALIS, & pro Tuo
in-*

*insigni exoticarum literarum studio & amo-
re hoc meum opusculum complectere; & ut
soles, Tuo præsidio, TUA benevolentia, Tuo
favore me prosequere, ac vale.*

Dabam Patavii Nonis Junii M.DCC.IC.

PERSIDIS BREVIS DESCRIPTIO.

DE veteri Persidis lingua acturi æquum esse censemus, nostram dissertationem a Persidis descriptione ordiri. Hoc enim fiet modo, ut Lector & ea, quæ infra de Samscrdamica, & Zendica lingua sumus dicturi, facilius intelligat, & affinitatem harum linguarum penitus inspiciat. Cingitur Persis ad ortum India seu regno *Sindhustan*, provincia *Kaboul*, *Transoxiana* & *Khowarezmi*; ad occasum habet Turcicum imperium & *Syriam*, ad septentrionem *Russiam*, *Circassiam*, & majorem *Tatariam*, ad meridiem Desertum *Nedjed* (1). Hos limites Persidi assignat *Abdoul-Kérym*, auctor à D. Gladwin Anglo, & Langlesio laudatus, qui Persidæ provincias Iustraverat. Addi possunt Du Chardin, Niebuhr, Gollins in notis ad *Alfraganum*, Bernardus de Jenisch in insigni opere inscripto: *Historia priorum regum Persarum post firmatum in regno Islamismum*; & novissima relatio Episcopi *Isfahanensis* D. *Cornelii a S. Joseph Carmelitæ* Discalceati anno 1772. S. Congregationi de Prop. Fide porrecta (2). Dividit *Abdoul-Kérym* Persidem

(1) Voyage de l'Inde à la Mekké, par *Abdoul-Kérym*, favori de *Tahmas Kouly-Khan*; par L. Langlés, à Paris 1797. pag. 26.

(2) Dividit ille Persidem in provinciam, cujus caput est urbs *Isfahan*, à *Kérym-Khan*, post *Tahmas Kouly-Khani* facta obsessam; ea est *Irak* & *Adjemi*. Secunda *Susana*, cujus caput *Susester*, fortassis vetus *Assueti Susa*. Tertia *Farsistan*, cujus princeps urbs est *Sciras*, seu ut Galli scribunt *Chyras*. Non procul ab hac urbe hodieum visuntur rudera antiquæ *Persopolis*. Quarta est *Ghilan*, quæ desinit ad mare Caspium, hodie mare *Mazendran* vel mare *Abgoun*, aut *Kherz* ab incolis dictum. Accedunt provincie *Tabristan*, *Adorbedjan*, *Kirman*, *Louistan*, quæ ultima in Itinerario *Abdoul-Kérymi* haud recensetur. Hæ omnes provincie anno 1772. uni *Kérym-Khano* subjectæ erant. *Achmed Shah*, ex profapia *Afghanorum* oriundus, dominatur provincie *Landahar*, & fortissimo municipio *Kabul*.

dem in septem provincias, quarum prima est *Korasan*, id est, vetus *Parthia*, *Aria*, *Margiana*, & *Bactriana*. In hac urbes sunt *Herat*, *Moschehed*, *Méru Schaydjan*, *Méru er-toud*, *Schabur*, *Nisbapur*, *Aster-abad*, *Qudjun*, *Abjurd*, *Béjsch*, *Tun*, *Djam*, *Languer*. Secunda provincia est *Irak-Adjemi*, pars antiquae *Assyria*, *Media* & *Parthia*, montibus insignis, ex quibus post diluvium genus humanum in campum *Sennar* descendisse prodidit *Berosus* apud Fl. Josephum *Antiq. Jud. lib. 1. cap. 4.*, Jonathan Chaldaeus paraphrastes & *Orkelos*, cum multis aliis non ignobilibus scriptoribus hujus nostri seculi. In hac provincia excellunt urbes *Isfahan*, *Kerman*, *Kaschan*, *Kom*, *Hémadan*, *Kermanschaban*, *Kazwin*, *Thebran*, *Ramyn*, *Tezd*. Tertia provincia est *Fars*, seu antiqua *Parthia*, in qua *Schyras*, *Djerham*, *Bender-Abasy*. Quarta *Azerbedjan* seu *Azerbedjan*, veteris *Assyria* pars, fortassis *Magorum*, *Brahmanorum* & *Samancorum* patria & origo, nam prima divinitus adoratrix fuit, eamque Brahmanes hodie odium habent, atque incolae *Asuras*, id est, demones, & malos genios appellant, fortassis ideo, quod in adoptandis deorum simulacris tardior fuit, & ab eorum cultu populum removerit, quem tamen Brahmanes in India susceperunt, & propagarunt (3). In hac provincia praecipue sunt urbes *Tebryz*, *Gondjeb*, *Qara-Bagh*, *Nekbdjevan*, *Triguan*, *Ardobyl*. Quinta *Schyruan*, seu ut Galli scribunt, *Cbyruan*, pars borealis antiquae *Media*, habet urbem *Shamakj*, quam veterem *Cy-*

Kabul, per quod ex *Perside* in *Sindhustan* situs patet, per quem *Alexander M.*, *Timur*, & *Nádir-Shah* *Indiam* petierunt. Communicat enim haec regio cum *Magni Mughalr* imperio jam everso, & *Afghean* regio, quae a *Judeis* descendisse creditur, *Indis* proxima est. Tertium dominium est *Shahi-Kugh*, nepotis *Nádir-Shahi*, qui tenet provinciam *Khorasan*, quae si *Golio* credimus, vetus est *Parthia*, *Aria*, *Margiana*, & *Bactriana*, in qua philosophus *Samanax* vixisse narrat *Clemens Alex. Strom. lib. 1. p. 359.* edit. Ven., & *Cyrrillus lib. 4. contra Julianum*. Hic princeps regno ejectus ad *Tataros* profugit *Uzbekios*. Quartus *Persidis* princeps erat *Heraclius* religionis *Græcus*, dominus *Georgia*, quae prima fuit provincia, quae *Persarum* imperium agnovit, ut se a servitute *Ottomanica* liberaret. Haec provincia hodie *Moscovitis* servit.

(3) Magos *Persicos* signa statuasque reprobandere, & eorum impietatis, qui matres esse deos ac feminas dicunt, scripsit *Diogenes Laertius De vitis & moribus Philosophorum, lib. 1. p. 16.* edit. Lugd., & *Origenes lib. 7. contra Celsum, pag. 517.* edit. Paris, *Difsonat* *Brahmanorum* doctrina, qui statuas & simulacra ab antiquissimis temporibus coluerunt, ut palam & aperte conjicitur ex idolis & simulacris vetustissimi templi insulae *Elephantæ*, *Salsette* seu *Shashatta*, & *Mavalipuram* in ora *Tscholamandala*.

✽ IX ✽

Cyropolis esse arbitratur Langlès. Sexta *Maxendran*, pars *Hyrkania* juxta d'Herbelot, excellit urbe *Sary*, *Asbref*; *Balferush*. Septima *Ghilan*, seu *Guilan* numerat urbem *Resht*, *Lahdjan*. Est autem *Ghilan* provincia sita ad mare Caspium, commercio holoserici dives, & ut *Golius* credit, patria veterum *Getorum*, seu *Getarum*, quorum meminit Ptolemæus & Strabo.

Ex hac Persidis descriptione jam patet, Indiam seu *Sindhustan* sitam esse ad ortum; veterem *Chaldaam* & *Babyloniam* ad Persidis occasum, & inter fluvium *Euphratem* seu *Forat*, ac *Tigrem* seu *Didjeleh* a Nord Ovest versus Sud Est protendi *Djarbekir*, seu *Mesopotamiam*, quam Veteres *Aram Nabarajim*, & *Padan Aram*, id est, *Aram binorum fluviorum* nuncupabant. Græcis hæc provincia *Mesopotamia* & *Mediamna* audit, ut ex veteri Dionysii Periegetis interprete constat. Habet Persis ad meridiem desertum *Nedjed*, quod in Arabiam excurrit, montibus a Babylonia disjunctam, & ad septentrionem proxime *Assyriam*, ad mare Caspium antiquam *Mediam* & *Hyrkaniam*, paulo super *Assyria Armeniam*, & ad mare Caspium *Georgiam*; quæ, ut in superiori adnotatione diximus, hodiernæ *Persidis* provincia est. Quidquid ultra *Mediam* seu *Shyrvan*, *Armeniamque* versus boream protenditur, hoc veteres *Scythiam* nuncupabat; unde mari Caspio *Sinus Scythicus*, & *Sinus Hyrcanus* nomen inhæsit; quod ex *Ortelio*, *Sansonio*, *Cellario*, aliisque veteribus Geographis patet.

Quod si vera est linguæ *Zendica* & *Samscredamica* affinitas, est autem certissima, jam facile liquet, qua ratione hæc affinitas nata sit. Diximus *Sindhustan* ad ortum ipsius Persidis situm esse. *Abdoul-Kerym* hoc intervallum, quod inter Indiam & Persidem intercedit, satis dilucide describit. Statim ad territorium *Sindh* fluminis, quod olim Persidem ab India secernebat, multi sunt *Zimyndar*, id est, *agrorum possessores*, qui ab Indico monarcha hos agros in proprietatem receperant ea conditione, ut ex iis annuum tributum pendant. Sequitur ultra versus Persidem urbs *Larkaneh* cum suis agris hodie incultis, in quibus adhuc aliqui Indi vagantur. Inde fit iter per incultam desertamque tellurem, quam *Descht-Beydaulet* nuncupant. *Descht* est corruptio vocabuli Samscredamici *desham*, quod proprie territorium seu districtum significat: hic autem sumitur pro deserto seu territorio inculto, quod Persidem ab India separat. Sequitur eadem via, *Peschenk* dicta; castellum *Kandahar*; quod *Nadir-Schah* evertit, & loco illius municipium a nomine suo *Nadirabad*, seu urbs *Nadir-Schahi*, dictum, construxit. Extra *Kandahar* adest flumen *Avdal*, quo tra-

jecto sequitur urbs *Ferah*, & deinde *Herat*, quam supra in *Indica* sione urbium provinciæ Persidis *Khorasan* retulimus. Dux itaque extra Indiam ducunt viæ: una, quam hic descripsimus, ex India in *Persidem*, cujus clavis est municipium *Kandahar*; altera ex India ad *Afghanos* in *Tatariam*, cujus clavis est Indica urbs *Kâbul*, sita ad pedem *Sindhukoh*, seu ut Persæ scribunt, *Hindu-koh*, quæ est *Caucasus* Indicus versus gr. lat. 34. & 36. m.; & gr. long. 4. & 43. m. O. a *Labor* urbe Indiæ. Hac ultima via Alexander M. India egressus est, ultimam enim hanc urbem *Kabul* in reditu *Alexandri* satis distincte nominavit *Plutarchus* in *Alexandro*. Primam illam confecit *Tahmas Kuli-Khan*, seu *Nadir-Schah*, cujus comes erat *Abdoul-Kerym*, ex quo hæc excerpimus. Tota hæc regio, quæ nunc Indiam a Perside separât, & quæ *Khorasani* nomine venit, olim artibus, scientiis, & eximiis ædificiis exulta, atque prædita fuit, nam hodieum in hac provincia multa videntur ædificiorum rudera, quæ satis indicant, hæc loca olim & habitata, & cultissima fuisse. *Depuis Qandahâr jusqu' a Hérat, les villes & les villages ne sont, pour la grande partie, que des monceaux de décombres; dans l'espace de six ou huit farsangs (de dix à douze lieues), vous en trouvez un ou deux en meilleur état que les autres.* *Abdoul Kérym* pag. 25. Meminerit Lector hanc provinciam *Khorasan*, veterem esse *Ariam*, *Margianam*, & *Bactrianam* secundum *Golum* in notis ad *Alfraganum* pag. 50. In hac *Bactriana* collocat *Clemens Alex. Strom. lib. 1.*, *Cyrillus lib. 4. cont. Julianum*, & *Eusebius Præp. Evang. lib. 6. pag. 275.* philosophos Indicos *Samanaos & Brahmanes*. *Apud Indos & Bactrianos*, inquit *Eusebius*, *multa sunt eorum millia, quos Brahmanas vocant; si ab omni cade abstinent &c.* In *Aria* alios Indicos philosophos *Samanaos* dictos sistit *Strabo lib. 15.*, & *Mosès Choren. in Geographia pag. 365.* *Adiit Democritus Babylonem, Persidem, Egyptum, Atagoriam, & Sacerdotum se præbens discipulum. Zoroastrum autem (non Assyrium, ut vult Langlès) Magum Persam Pythagoras ostendit.* *Clem. Alex. Strom. lib. 1. pag. 357.* *Zoroastrum* hunc in *Bactriana* Persidis provincia collocat etiam *Iustinus lib. 1. p. 2.*, ubi eum artes magicas invenisse, & mundi principia siderumque motus in *Bactriana* diligentissime spectasse scribit. Mille urbibus hanc provinciam præditam fuisse prodidit *Plinius*, qui pariter *Zoroastrum Persam* fuisse docet, atque vicies centum millia versuum ab eo condita fuisse refert *lib. 3. cap. 1.* Confer *Vie de Zoroastre, Zend-Avesta*, tom. II. pag. 52. edit. gall.

Hac igitur viâ, quam descripsimus, *Zendica & Samscrdamica*

* XI *

perse linguæ affinitas nata est, quam Herodoti ævo jam existisse infra luculenter demonstrabimus. Summa inter Indicos Philosophos & Persicos Magos vicinitas & communicatio veteris Persidis & Indiæ sacrum idioma coalescere fecit, ita ut veteres *Zendici* libri in Perside lingua *Zendica*, quæ Samscrdamicæ filia est, *Indici* verò libri lingua *Samscrdamica* conscriberentur.

§. II.

LINGUÆ ZENDICÆ ET SAMSCRDAMICÆ NOTIO.

Linguæ gentium super omnium monumentorum ætatem assurgunt, & earum cognitio atque affinitas plurimum prodest ad gentium origines detegendas. Sed hujus cognitionis usus sobrius & moderatus esse debet, & solum tunc valet, cum ratio, auctoritas, & monumenta eidem adstipulantur. Quis nescit multa utilia protulisse Cluverium, Petavium, duos Scaligeros, Marshamum, Casaubonum, Vossium, Salmasium, Grotium, Pontanum, & alios? Sed hi viri linguarum cognitione, ratione, veterum auctoritate & monumentis decertabant. Quis vero ignorat fabulas Matthæi Prætorii, Van der Hardii, Elingii, Erici, Neandri, Wækii, Goropii & Pezronii, qui linguarum cognitione miro modo abusi sunt, & absque ratione, auctoritate, ac monumentis sciolis fucum facere, & insanis opinionibus orbi illudere adlaborabant. Vide *Scheidii* præfationem ad J. G. *Eccardi* librum de *Origine Germanorum*, Goettingæ an. 1750. editum.

Linguæ Zendicæ cum Samscrdamica affinitas ratione, auctoritate, & ex utriusque idiomatis collatione elucescit, neque monumentis destituitur, si aliquid valent explicationes veterum inscriptionum Persicarum, quas protulit Sylvester de Sacy (4), in quibus plura nomina Zendica leguntur, quæ certam cum Samscrdamicis affinitatem habent. Hujus Zendicæ linguæ usum sub primis Persicæ monarchiæ regibus viguisse, atque in *Iran*, in *Aderbedjan*, ubi Brahmanes Indos & Persas Magos s. antecedenti olim

b 2

con-

(4) Sylvester de Sacy, *Mémoires sur diverses antiquités de la Perse, & sur les médailles des rois de la dynastie des Sassânydes*, Paris 1793. in 4°.

* XII *

convenisse conjectavimus, ceterasque ad mare *Caspium* sitas *Pèr-*
fidis provincias excurrere arbitratur Anquetil du Perron (5). Cum
hodierna lingua Georgiana Zendicum idioma aliquam affinitatem
habere, & nominum declinationem eodem fere modo procedere,
idem prodidit auctor, locisque supra a nobis citatis unum utrius-
que linguæ nomen declinat, ut hoc exemplo id quod asseruerat,
facilius evincat.

Ut declinationum affinitas inter linguam Georgianam & Sam-
serdamicam, si quæ est, eluceat, nomen unum *Georgianum*,
alterum *Samserdamicum* declinabo. Primam declinationem erudi-
tus vir D. Alter mecum communicavit, alteram ex Grammatica
Samserdamica, *Sidharûbam* dicta, describo.

Georgiana.

Nom. Meppe, rex.
Gen. Meppefa, regis.
Dat. Meppefa, regi.
Acc. Meppe, regem.
Voc. Meppèo, o rex.
Abl. Meppefican, a rege.

Pluralis.

Nom. Meppeni, reges.
Gen. Meppita, regum.
Dat. Meppita, regibus.
Acc. Meppeni, reges.
Voc. Meppeno, o reges.
Abl. Meppitagan, a regibus.

Samserdamica.

Nom. Ràgia seu ràdja, rex.
Voc. Hè ragien, o rex.
Acc. Ràgianam, regem.
Abl. 1. Ràgna seu radjna, per regem, cum rege,
a rege.
Dat. 1. *eni*. Ràgne seu ràdjne, regi.
Abl. 2. Radjna ex rege, præ rege.
Gen. & Dat. Ràdja, regis, regi.

Abl.

(5) *Zend-Avesta*, edit. Paris, tom. II. pag. 424. *Préface sur les vocabulai-*
res des anciennes langues de la Perse. Item, *Mém. de l'Acad. de belles-lettres*,
tom. XXI, p. 339. 442.

* XIV *

attamen Zendicæ, id est, veteris Persicæ, & Samscrdamicæ seu Indicæ linguæ commixtionem, ac Magorum Brahmanorumque doctrinæ confusionem tam luculenter referunt, ut nonnisi Persicæ aut Indicæ origini adscribi possint. Rebus rite pensatis Zoroastri patria *Bactriana* esse videtur, quam eidem attribunt veteres scriptores a nobis jam supra laudati (7). Linguæ Zendicæ usui successit lingua *Parfi* dicta, qua hodie utuntur *Parfi* Zoroastricæ religionis cultores, qui circa annum Christi 631. everso veteri Persidis imperio a Mahumedanis pulsî in Indiam delapsi sunt, ubi hodie degunt.

Non obstat affinitati harum duarum linguarum exigua illa discordia, qua fit, ut teste Anquetilio lingua Zendica a dextra ad sinistram, Brahmanica vero a sinistra ad dextram scribatur. Quis enim Anquetilio dixit, hunc morem etiam antiquitus obtinuisse? Quis non credat, linguam Zendicam more Arabum a dextra ad sinistram scribi cœpisse, quando ingruente Arabum turba Persis occupata, & vetus Zendica lingua ex Perside expulsa fuit? Duas certe linguas in vetustis Persidis monumentis detexit *Sylveſter de Sacy*, unam quæ a dextra ad sinistram, altera verò quæ a sinistra ad dextram procedit. Perspecta Anquetilii sententia, opinionem Clari viri *Guillelmi Jones* inspiciamus.

Præclarus, sed audax iste scriptor tomo II. Disquisitionum Asiaticarum Academiæ Calcutanæ arbitratur, duas tantum antiquissimas illis temporibus in Perside linguas matrès obtinuisse, nempe *Chaldaicam*, ex qua nata sit lingua *Pehlvi* seu *Pahlavi*, & *Samscrdamicam*, ex qua orta sit lingua *Zendica*, lingua *Parfi*, & variaz dialecti Indicæ (8). Cum enim is accuratius linguam *Zend*, *Parfi*, *Pehlvi*, & *Samscrit* inter se contulisset, comperit idioma *Zendicum* & *Parficum* vocabulis *Samscrdamicis* referissimè esse, eaque vocabula non ad luxuriam, non ad artes, non ad exotica animalia signi-

(7) Zoroastrem seu Zerathusht *Bactrianum* fuisse prodidit etiam *Amian. Marcellinus lib. 23.* & *Agathias lib. 2.* de Zoroastre inquit: *Nam Persæ ipsi nostri temporis Hyksarpi (Gushkasp) temporibus eum (Zoroastrem) foruisse credunt.* Vide etiam *Clementem Alex. Strom. lib. 6. pag. 76r.* edit. Venetæ.

(8) Vide *Asiatick Researches*, tom. II. pag. 54. „From all these facts it is necessary consequence, that the oldest discoverable languages of Persia were Chaldaick and Samscrit; and that, when they had ceased to be vernacular, the Pahlavi and Zend were deduced from them respectively, and the Parfi either from the Zend, or immediately from the dialect of the Brahmans. Confer etiam *J. III. The sixth discourse on the Persians*, pag. 43-55.

* XV *

gustissima referri, sed elementorum, corporis partium, religiosorum, animi affectionum, aliarumque rerum naturalium nomina esse, quæ lingua *Zendica* ex idiomate *Sanscritanico* hausta & derivata in se complectatur. Et profecto ita est. Non ex longinquis regionibus tot & tanta Sanscritanica vocabula in sermonem *Zendicum* irreperunt; sed ex medulla Sanscritanice lingue, in qua radices fere omnium *Zendicorum* nominum, verborumque reperiuntur. Hæc itaque assertio destruit sententiam Anquetilii du Perron; nam hic linguam *Zendicam* matrem esse putat, atque ex ea idioma *Pehlvi* & *Perfi* deducit, Jones vero *Sanscritanicam* Brahmanum linguam, *Chaldaicam* coævam, *Zendicam* & *Perficam* matricem esse docet, & *Pehlvicam* inter filias lingue *Chaldaicæ* collocat. In hanc sententiam proclivis fuisse videtur vir haud mediocri eruditione & mentis acumine præditus D. Kleuker, qui dum Anquetilii du Perron & D. Guillelmi Jones discordes opiniones examinat & dilucidat, ipse progeniem *Zendicam* ex *Sanscritis*, & originem lingue *Pehlvice* ex *Chaldaicæ* satis aperte docere videtur (9). Pace horum virorum mihi dicere liceat, *Pehlvicam* linguam nec ex una *Zendica*, neque ex sola *Chaldaicæ* ortam esse, sed ex *Zendica* & *Chaldaicæ* coaluisse; cum vix unum nomen complectatur, cujus radix ex *Chaldaicæ* aut *Zendicæ* lingua derivari non possit. *Chaldaea* ad occasum veteris *Persidis* sita erat. Quid mirum si ejus accolæ *Persicæ* idioma aliquod usurparent, quod ex veteri lingua *Persicæ*, id est, *Zendicæ*, & *Chaldaicæ* coaluisset? Quocirca prior esse debuit lingua *Zendica* eorum *Persidis* incolarum, qui ad ortum habitabant, ubi haud obscure patria & natale solum lingue Sanscritanice statui posset, quam illorum *Persarum*, qui *Chaldaea* & *Babyloni* vicini erant, ubi certe omnium prima regnabat *Hebraica* lingua, & postea ejus filia *Chaldaica*. Confer Seldenum *De Diis Syris*, Prolog. cap. 2. p. 10. 24. edit. Lips. Lingua *Pehlvice* ante Muhamedanorum invasionem sub *Sassanidis* ultimæ dynastice *Persicæ* regibus in veteri *Perside* adhuc vigeat; & quamvis nec *Zendica*, nec *Chaldaica* lingue declinationes conjugationesque sequatur, propius tamen accedit ad idioma *Chaldaicum*, ut cuivis, qui librum *Ban-dehesch* diligenter inspexerit, patebit. At contra lingua *Zendica* multis vocalibus, &

signis

(9) Kleuker, *Abhandlungen über die Geschichte und Alterthümer* &c. II. Band, Riga 1795. pag. 100-112.

✱ XVI ✱

signis vocalium gaudet ut Samscrdamica, & quamvis illa nomine, more Samscrdamica non declinet, in verbis tamen Samscrdamice terminationem adhuc retinet.

Lingua Samscrit seu Samscrdamica ea est, qua Brahmanes Indi in liturgia, in orationibus & scientiis tradendis, ac sacrificiis, perficiendis hodie utuntur. Quapropter lingua Sapiensum dicitur, a lingua dos Sabios, ait P. I. E. Hanxleden in suo Dictionario Granthamico-Malabarico sub voce Samscrda. Habet hæc lingua quinquaginta duo elementa seu literas, quibus nomina scribit, tot fere declinationes quot elementa, seu tot declinationum paradigma, ta, quot sunt nominum terminationes; numerum singularem, dualem & pluralem; genus masculinum, femininum & neutrum; nomina adjectiva, possessiva, relativa, adverbia, interjectiones; non tamen præpositiones, quia hæc jam in ipsa casuum inflexione comprehenduntur. In verbis mira concinnitas. Conjugationes incipiunt a tertia persona, transeunt ad secundam, & demum ad primam singularis, dualis & pluralis numeri. Habet tempus præsens, præteritum, & futurum; modos indicativum, imperativum, optativum, conjunctivum, infinitivum, supina, gerundia, participia. Græce potius quam Latine linguæ indoli accedit. Locupletissima est nominum; non ita verborum; carminibus maxime idonea; suavis, vocalibus refertissima, sententiis etiam philosophicis breviter & nervose exprimendis peraccommoda.

Hujus linguæ Grammaticam ego edidi Romæ (10) anno 1790. primam autem sectionem Dictionarii Brahmanici, Amarasinha inscripti anno 1798. (11). De dialectis quæ ex lingua Samscrdamica descendant, non pauca protuli in meo Itinerario ad Indos (12), quod in linguam Germanicam conversum, sed mutitum, sed depravatam etiam edidit J. Reinholdus Forster (13). Ex his itaque libris

(10) Sidharúbam, seu Grammatica Samscrdamica, Romæ 1790 ex typographia S. Congr. de Prop. Fide.

(11) Amarasinha, Sectio I. de Calo ex tribus ineditis codicibus Indici manuscriptis, Romæ apud Antonium Fulgonium.

(12) Viaggio alle Indie Orientali, umiliato alla Santità di N. S. Papa Pio Sesto, Roma 1796. cap. VI, part. II. pag. 258. Lingue degl' Indiani.

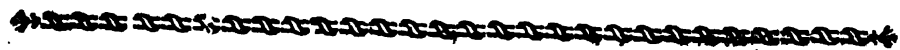
(13) Des Fra Paulino da San Bartolomeo Reise nach Ostindien, aus dem Franzoesischen, mit Anmerkungen, von Johann Reinhold Forster. Berlin 1798. Ea in ipsa fronte hujus libri lingue mendacium. Autographum lingua Italica, non autem Gallica est exaratum.

✿ XVII ✿

leis Lector uberiorem notitiam hujus Samscrdamicæ linguæ haurire poterit, nec opus est, ut eadem inutiliter repetamus. Numerat hæc lingua in India decem dialectos, hodiedum vigentes, nempe *Malabaricam* a regno *Canara* usque ad promontorium *Cumari*, quod alij falso *Comorinum* scribunt, sese extendentem. *Tamulicam*, quæ in regno *Marava*, in ora vulgo *Pescaria* dicta, ad certum promontorium *Cumari*, in regno *Tanjaur*, *Maissur*, *Madure*, & *Concam* usurpatur. Ea ipsa per totam *Tscholemandala* regionem, quæ vulgo ora *Coromandel* nuncupatur, excurrit. Quamvis hæc *Tamulica* lingua easdem radices habeat cum *Malabarica*, in idiomate nempe sacro, quod *Samscrdamicum* est, fundatas, attamen diversa est, ut v. g. *Lusitana* & *Hispanica*, quæ certe diversæ linguæ sunt, quamvis ab una matre latina descendant. Quocirca falso *Ziegenbalgus* *Tamulicam* linguam cum *Malabarica* confundit, quæ certe litteris seu elementis, declinationibus nominum, verbis & pronuntiatione ab illa distincta est. Sequitur *Canarina*, *Marahitica*, *Talenganica*, *Bengalina*, *Nagarica*, *Guzarasica*, *Mughulitana*, seu ea quæ ad urbem *Agram*, hodie *Acharabad* dictam, in usu est. *Nepalensis*, quæ in regno *Nepal* viget. Extra Indiam, in insula *Salia*, Indis *Sinhaladib*, nobis *Ceylon*, foret *Sinhala*, pariter *Samscrdamica* dialectus, de qua confer *Relandi* dissertationem *de linguis insularum quarundam Orientalium*, part. III. §. III. *de lingua Singalæ*; ubi etiam hujus linguæ alphabetum exhibet, quod apprimè cum alphabeto *Granthamico* seu *Samscrdamico* convenit. Lingua *Peguana Pali* dicta, qua *Talapini* *Peguani* in sacris utuntur, pariter *Samscrdamicam* originem agnoscit. De ea videtis *Alphabetum Barmanorum Peguensium*, Romæ 1787. editum, pag. 14., ubi palam & aperte asseritur, idioma sacrum *Peguenium* ex insula *Candi*, id est, *Ceylon* a Brahmane *Boudagosa* (scribe *Budhagòsami*) ad *Peguanas* oras inVectum fuisse. Addere liceat, multa *Samscrdamica* vocabula jam antiquitus in insulam *Sumatra* irrepisse, quod luculenter demonstrari posset ex codice *Batavico* manuscripto, cujus possessor est *D. G. Binz* bibliopola (14). In eo regis *Minancabo* titulus his verbis exprimitur: *Sourovassa door Iang Dipertuang, Siri Sultan, Indrasa Radja Schah*. Res certa & explorata est, in hoc titulo vocabula *Samscrdamica* cum *Persicis* permixta esse, nam

c

So-

(14) *Beschreibung Van Sumatras West Kust met een Korte Verdeeling Van het Ryland Sumatra. Cod. mss. in fol. Vindobonz.*

✿ XVIII ✿

Soruba, a quo *Sourouffa* promanavit, vox est Samscrdamica, ut *Shri*, *Indra*, *Radja*. Prima & ultima *regem* significat, *Shri* autem beatum, celebrem, potentem; *Indra* nomen est Indici dei *Indra* seu *Devendra*. *Sultan* & *Schah* Persica sunt, reliqua mihi incerta. Innumera sunt alia hujus insulæ fontium, fluminum, urbium, & regum Samscrdamica nomina, quæ linguæ imperitus scriptor profert, & quæ certiores nos reddunt, ante Arabum invasionem in ipsulam *Sumatra* aliquam linguæ Samscrdamicæ dialectum ibi viguisse, cujus *antiqua* censei debent illa Indica vocabula, quæ hñc scriptor, & alia quæ D. *Marsden* profert in libro *History of Sumatra* inscripto. Quid ipsum nomen *Sumatra*? Ni fallor, corruptio est Samscrdamicæ vocabuli *Samndra*, mare. Ita ut nomen illud indicare velit *insulam in mari*. Quidquid sit, res tamen certa est & indubitata, linguam Samscrdamicam plurima antiquitatis secula numerare. Quo enim pacto tantæ ejus dialecti exstiterunt? An omnes uno die natæ sunt, an pluribus annis, an seculis? An ab Assyria per Persidem, Indiam, & has insulas uno anno tantæ gentes dispersæ sunt, moribus, ritibus, opinionibus diversæ, unius tamen matris linguæ vinculo colligatæ? Profecto harum linguarum affinitas jam evidenter probat pro linguæ Samscrdamicæ antiquitate, quamvis nulla alia nobis argumenta suppeterent. Sed jam opus aggrediamur: Veteris linguæ Persicæ, id est, *Zendica* & *Pehlifica* exiguum Dictionarium nobis præbuit Anquetil du Perron tom. II. pag. 433. in *Zend-Avesta*; & ex hoc uno opusculo nobis *Zendica* linguæ indolem; affinitatemque cum Samscrdamica dijudicare licet. At vero nulla nos cogit necessitas, ut ordinem vocabulorum ab Anquetilio relatorum sequamur, quàm immo aperta, perspicua, & indubia utriusque linguæ nomina primo recenserebimus, deinde ea, quæ magis abstrusa & devia sunt, conferemus, ut Lector perdetentim utriusque idiomatis affinitatem perspiciat, & ex illis aliquod judicium sententiamque ipsemet ferre possit (15).

s. III.

(15) De *Zendicæ* linguæ cum Samscrdamica cognatione, a D. Jones iam liberaliter asserta, pluribus eruditis viris dubium subortum est. Hinc Romæ multos sciendi cupido incessit, an tuta sit D. Jones sententia, præsertim cum nulla suæ assertionis produxisset documenta. Hinc etiam epistola D. Joannis Walker anno 1792. ad amplissimum & doctissimum Cardinalem Stephanum Borgia ex Anglia scripta, in qua quaerit, an ego ejusdem sim sententiæ, cujus erat D. Jones, qui *Zendicum* idioma Samscrdamicæ linguæ *Bhâsham*, id est, *dialectum* esse affirmaverat. Non so, se il P. Paolino è del parere del Cavalier Jones, che la lingua
Zend

LINGUÆ ZENDICÆ ET SAMSCRDAMICÆ AFFINITAS.

V O C A B U L A

SAMSCRDAMICA.	Z E N D I C A .	LATINA.
<i>Pidr</i> , <i>pida</i> , genaga <i>táda</i> .	<i>Fidre</i> . Pehlvice <i>Abider</i> . Perfice <i>Peder</i> , <i>pedar</i> . پدر	<i>Pater</i> .
<i>Mádr</i> , <i>máda</i> , genagui, <i>ambá</i> .	<i>Máti</i> . Pehl. <i>Amider</i> . Perf. <i>Mader</i> . مادر	<i>Mater</i> , genitrix .
<i>Dubida</i> , <i>putri</i> , <i>fudá</i> , <i>tanáyá</i> .	<i>Dochter</i> , <i>dogdi</i> .	<i>Filia</i> .
<i>Purra</i> , <i>fuda</i> , <i>sánu</i> , át- <i>magia</i> , <i>tanáyá</i> .	<i>Posbre</i> , <i>putri</i> .	<i>Filius</i> .
<i>Bhráder</i> , <i>fabódara</i> , <i>gész-</i> <i>da</i> , <i>agragia</i> , <i>bhagana</i> .	Pehl. <i>Berur</i> . Curdice & Perf. <i>Brader</i> , <i>Bra</i> , <i>Burider</i> .	<i>Frater</i> .
<i>Bhagani</i> , <i>sáva</i> , <i>fabò-</i> <i>dari</i> .	<i>Khengi</i> , a Samscrdamico <i>Kanjaga</i> , puella , virgo .	<i>Soror</i> .
<i>Kshetria</i> , <i>Kshetrian</i> , <i>ra-</i> <i>dja</i> , <i>nrba</i> , <i>párhava</i> , <i>bhupála</i> .	<i>Khšcetra</i> , <i>khšcetran</i> .	<i>Rex</i> .
<i>Padi</i> , <i>adhipadi</i> , <i>senápa-</i> <i>di</i> , <i>senáni</i> .	<i>Peted</i> , <i>Petesch</i> . Pehl. <i>Pad</i> .	<i>Dux exercitus</i> .
<i>Nà</i> , <i>nara</i> , <i>vil</i> , <i>pumán</i> .	<i>Na</i> .	<i>Vir</i> .
<i>Nará</i> .	<i>Neri</i> .	<i>Duo viri</i> .
<i>Nari</i> , <i>stri</i> , <i>yofza</i> , <i>vad-</i> <i>hu</i> , <i>váma</i> .	<i>Náeri</i> : Pehl. <i>Nærik</i> .	<i>Femina</i> .
<i>Nári</i> , <i>striya</i> , <i>vámá</i> .	<i>Nærekenan</i> ,	<i>Plures feminae</i> .
<i>Given</i> , <i>déhi</i> , <i>glvi</i> , <i>prána</i> .	<i>Gueie</i> .	<i>Anima</i> , <i>vita</i> .
<i>Préma</i> (amor) .	<i>Frím</i> .	<i>Amicus</i> .
<i>Stri</i> , <i>nári</i> , <i>yofza</i> .	<i>Strim</i> , <i>free</i> : <i>Madiéh</i> .	<i>Femina</i> .
<i>Máda</i> , <i>prafu</i> , <i>genani</i> .	Pehl. <i>Madeh</i> .	<i>Mater</i> .

SAMSCRDAMICA.	Z E N D I C A.	L A T I N A.
<i>Martja</i> , manusha, mā-nudja, purufza.	<i>Merete</i> . Pehl. <i>Mard</i> .	Vir, homo.
<i>Mrdā</i> , <i>mrdja</i> .	<i>Mrete</i> . Pehl. <i>Murdeh</i> (16).	<i>Mortalis</i> .
<i>Mandra</i> , guir, pkti vatschana, vathchassa.	<i>Manshré</i> (17).	Verbum secretum; oratio secreta.
<i>Madya</i> , vinum; <i>madya-pānam</i> , potatio vini.	<i>Medo</i> .	Vinum.
<i>Maha</i> , <i>ma</i> contractum.	<i>Maé</i> , <i>māo</i> . Pehl. <i>Mah</i> .	Magnus adj.
<i>Nābha</i> , <i>nābhi</i> .	<i>Nāfo</i> . Pehl. <i>Naf</i> .	Umbilicus.
<i>Madjé</i> .	<i>Meiao</i> . Pehl. <i>Miawed</i> .	In medio.
<i>Mā</i> .	<i>Mā</i> .	Non.
<i>Māna</i> , <i>padimāna</i> .	<i>Meeté</i> . Pehl. <i>Pademane</i> .	Mensura.
<i>Vrksha</i> , <i>tāru</i> , <i>pāva</i> , <i>shākhi</i> .	<i>Vrekshé</i> .	Arbor.
<i>Vastra</i> , <i>vāsa</i> , <i>cāpadam</i> .	<i>Vāstri</i> .	<i>Vestis</i> , indumentum.

Vis-

(16) Animadvertat Lector gressum dialecti Zendicæ, quo a Samscrdamico idiomate discedit & discrepat. In voce *Pidr* mutat literam P in F, qua litera caret hodieum purissima lingua Samscrdamica, quæ nullum unquam in vetustis suis libris exhibet elementum F. Est ergo *Fédre* corruptio; ut *Peder* Pehlivicum mutavit i literam in e. In voce *Poshré* addit dialectus Zendica literam h, quam non patitur Samscrdamicum *Putra* filius, *pusri* filia, *pusradhana* divitiz filiorum, *pusrartham* zs filiorum, & reliquæ radices, ex quibus derivat *poshré*.

In voce *Bhaganí* soror, Zendica dialectus substituit *Khengé*, quod oritur ex Samscrdamico *Kanya*, *Kanyaga* virgo, puella; quæ significatio ablutit a vero styimo *Bhagani*; vel *Sahódara*, quod notat sororem, seu feminam ex uno utero cum alia natam. *Udara* venter, *sahodara*, simul ex uno ventre nata. In voce *Préma* amor; iterum literam p mutat in f, scribitque *Frém* amicus, loco *Prema* amor. In voce *Mrete* inutiliter apponit unum e. Radix est *mriyu* mors, *mrdā* mortalis, *amara* vel *amrdja* immortalis, *amrda* immortalitas, nectar seu ambrosia, pro qua disputavere boni & mali genii. Vide *Systema Brahmanicum*, pag. 284. Vocabulum *Khscstro* & *Poshré* legitur in inscriptionibus Persicis a clarissimo de Sacy illustratis, quas videbis in lib. cit.

(17) Radix est verbum *mandrade*, Malabarice *mandricuns* in secreto loqui, aliquem consulere, legis pensum recitare. Inde *Mandra* verbum secretum, recitatio legis, consilium; *mandrashla* aula consilii; *mandravishrava* auditio, exceptio consilii, *mandri* vir a consiliis. Itaque haud recte *manshré*, vel *manvre* apud Anquetilium & Alter generis pro quovis verbo ponitur.

SAMSCRDAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Wisbua</i> , sacala, <i>saiva</i> , akhila.	<i>Vispé</i> . Pehl. <i>Arvestpé</i> .	Omne, totum, uni- versum.
<i>Gobja</i> , gudha, <i>rahafya</i> .	<i>Gozra</i> .	Secretum, res oc- culta.
<i>Gótra</i> , shrudi, <i>shrava</i> - na, carna.	<i>Gosché</i> . Pehl. <i>Gosáh</i> .	Aures.
<i>Gau</i> , <i>gá</i> , <i>gava</i> , <i>hála</i> , bhadfa.	<i>Gueom</i> . Pehl. <i>Gao</i> .	Bos, vacca.
<i>Stótra</i> , studí, <i>prashantá</i> , <i>Stana</i> , Tschútschaga.	<i>Shoeté</i> : <i>Fscheáne</i> . Pehl. <i>Pestán</i> .	Lans Mamma, pectus, finus.
<i>Gueden</i> .	<i>Guetien</i> .	Veniens, qui venit.
<i>Shrudí</i> , <i>oscha</i> , <i>shánda</i> .	<i>Sreniso</i> . Pehl. <i>Oshtab</i> .	Vox, sonus, fama.
<i>Grehndá</i> .	<i>Guerivned</i> (18).	Accipit, apprehen- dit.
<i>Sndá</i> .	<i>Gndro</i> .	Lavat.
<i>Karódi</i> .	<i>Kereté</i> .	Facit, operatur.
<i>Krschi</i> .	<i>Krsché</i> .	Ager feminatus, fru- ges, ipsa Ceres.
<i>Súschi</i> .	<i>Sórschi</i> .	Observans, videns, inspiciens.
<i>Schéde</i> .	<i>Scheese</i> (19).	Jacet, moratur.
<i>Farám</i> , nakshatra, <i>bham</i> , <i>irksham</i> , <i>udhubá</i> .	<i>Stáram</i> .	Stellæ, sidera.

Sché-

(18) *Guerivned* corruptio est verbi *grehndá* ille apprehendit, vel compre-
hendit, Malabarice *grehicunn*, turam *grehnáfi* tu comprehendis, accipis, audis, int-
telligis, *aham grehnamí* ego comprehendo, audio, intelligo, *agrehnái* ille compre-
hendit &c., *agrhnída*, tu comprehendisti &c., *agrhnam* ego comprehendi &c.,
grehnáda comprehende &c. Ex his Lector jam perspicit linguam Zendicam Sam-
scrdamicæ affinem esse non solum in nominibus, sed etiam in verbis, in particu-
lis, adverbis, aliquibus casibus, & numeris; ut infra lucidius patebit. Jure quis
asserere potest, eam minus a *Samscrdamica* discrepare, quam *Maráshicam*, *Malá-
baticam*, *Tamulicam*, quæ sine omni dubio *Samscrdamica* linguæ dialecti sunt.

(19) *Schéde* jacet, *schése* jaces, *shéyt* jaceo, *shéyáde* illi duo jacent, *shéradé* illi
plures jacent, *shéyáshé* vos duo jacetis, *shédhvó* vos plures jacetis, *shévuhé* nos duo
jacemus, *shémahé* nos plures jacemus. *Ashéda* illé jacuit, *shédám*, *sháyda* jace-
jaceas, *shaydá* jacébit, *adishoyado* superintubetur, est passivum verbi *Schéde*.

SAMSCRDAMIGA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Schéradhi</i> , nikshéba, artham, dhanam.	<i>Schieto</i> .	Thesaurus.
<i>Shaurya</i> , shakti, sthéma; dhírada.	<i>Záneri</i> .	Vis, valor, fortitudo.
<i>Tvam</i> .	<i>Thvanm</i> .	Tu.
<i>Túyam</i> .	<i>Jhyem</i> .	Vos plures.
<i>Mama</i> .	<i>Manm</i> .	Mihi, mei, meus.
<i>Tri</i> , troya.	<i>Thri</i> .	Tres, tria.
<i>Tridia</i> .	<i>Thresim</i> .	Tertius.
<i>Trimshadi</i> .	<i>Threstem</i> .	Triginta.
<i>Ap</i> , <i>appa</i> , vári, salila, gelam, vaya, vá, arna, nír.	<i>Apóm</i> .	Aqua.
<i>Nasti</i> .	<i>Aste</i> . Pehl. <i>Nast</i> .	Nihil, res non existens, destructa, nulla.
<i>Róma</i> , <i>am</i> , parum in usu, <i>Tschimbuga</i> , <i>shushru</i> .	<i>Ame</i> .	Barba, pili.
<i>Vakshyadi</i> .	<i>Vakhsch</i> (20).	Loquitur, dicit.
<i>Vada</i> , marul, anila, váyu, sváfa.	<i>Vátem</i> .	Ventus.
<i>Váhana</i> , rudhira, askr, lóhida, asra, rakta.	<i>Váhona</i> .	Sanguis; <i>váhana</i> proprie vehiculum.
<i>Váka</i> , <i>vákyam</i> , bháshana, ukti, guír.	<i>Vekio</i> , mantré, <i>oschdam</i> a Samscr. <i>Osfcha</i> vel <i>Oschdam</i> .	Verbum, dictio, locutio.
<i>Virya</i> .	<i>Véro</i> . Pehl. <i>Viréh</i> .	Vis, vita, robur.
<i>Váradí</i> (váricunu Ma- lab.)	<i>Viredí</i> .	Tollit, aufert.
		<i>Vidi</i>

(20) *Vakshyadi* ille dicit, loquitur, *vakshyasi* tu dicis, loqueris, *vakshyami* ego dico, loquor. *Vaknum* dicere, ut dicendam, dictum in supino, *uktvá* dicto in participio præter. — *vávakshadi* ille vult dicere: est verbum *vávaksham*, seti magnum animi desiderium & voluntatem exprimens, ut *dormituro* a *dormio*.

SAMSCRDAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Vēdi</i> , vidván, védab- háraga.	<i>Viedem</i> .	Legem sciens, Theologus.
<i>Súda</i> , madhira.	<i>Viede</i> .	Dulcis, res grata;
<i>Vakshyadi</i> .	<i>Versche, verschao</i> .	Loquitur, dicit.
<i>Sa</i> .	<i>A, seu a</i> .	Ille.
<i>Kama</i> , kanksha, sprha, dóhala.	Eekene. Pehl. <i>Kámih</i> .	Desiderium.
<i>Angushtra</i> , pollex, tag- giarni digit. index.	Erezo. Pehl. <i>Angoscht</i> .	Digitus pollex.
<i>pradéshipi</i> medius, <i>and- miga</i> , annularis, <i>ka- nishtra</i> auricularis. Di- giti in genere, <i>angu- lia</i> , <i>karalógha</i> .	Apud D. Pallas, <i>And- patman</i> . Vide D. Al- ter Collationes pag. 22.	
<i>Hrdeyam</i> .	<i>Erezeem</i> .	Cor, res cordis, conscientia.
<i>Ek, éga</i> .	<i>Oim</i> . Pehl. <i>Jek</i> . Malab. <i>Ona</i> .	<i>Unus</i> .
<i>Ughra</i> , adhicrama, vi- crama.	<i>Oghrem</i> .	Fortis, robustus, crudelis.
<i>Arúbi</i> .	<i>Orni</i> . Pehl. <i>Roban</i> . (21)	Anima, spiritus.
<i>Udara</i> , gedara, kukshi, pitschanda, tunda.	<i>Orosvere</i> .	Venter.
<i>Ukti</i> , guír, váka, va- ciaffa, <i>uktam</i> .	<i>Okdem</i> .	Dictum, verbum, res dicta.
<i>Shódhana</i> , shodhi.	<i>Ofcha</i> .	Purus, mundus,
<i>Atha</i> .	<i>Ad</i> .	Nunc, <i>statim</i> .
<i>Pansu</i> , dhúli, tschurna.	<i>Pansenosch</i> .	Pulvis.
<i>Páda</i> , pantha, <i>padavi</i> , márgga.	<i>Páte</i> .	Via, femita.
<i>Pádám</i> , <i>Pad</i> , angrí.	<i>Pádé</i> .	Pes.

Pa-

(21) *Rúban* imago, figura, *arúbi* res invisibilis, sine figura & forma; dicitur de Angelis, non autem de anima, quæ vocatur *gíven*, *pránen*, *asmáva*, *gívi*.

SANSKRITAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Pantha.</i> <i>Prérenam.</i>	<i>Petho.</i> <i>Pérenem.</i> Pehl. <i>Poul.</i> Malab. <i>Pálam</i> , pons.	<i>Via.</i> Pons, proprie conductor, lignum ducens.
<i>Pidrumámsam.</i> <i>Pantschangam.</i>	<i>Petemom.</i> <i>Penghetengom</i> , compositum ex <i>pantschá</i> , & <i>anga</i> , pars, membrum, latus.	Patris caro. Quinque laterum, aut quinque partium res.
<i>Pantshchéndria.</i> <i>Pantschadeshá.</i> <i>Tadi.</i> <i>Abhna.</i> <i>Atba.</i>	<i>Pantschefeté.</i> <i>Pantschedesé.</i> <i>Edé.</i> <i>Edenam.</i> <i>Edad.</i>	Quinque sensus. Quindecim. Si. Nunc. <i>Statim</i> post, postea.
<i>Astí.</i> <i>Asthi.</i> <i>Ezadé.</i>	<i>Astí</i> (22). <i>Astím.</i> Pehl. <i>Ast</i> (23). <i>Ezadé.</i>	Est, ille est. Os, ossis. Crescit, accipit augmentum.
<i>Sefti</i> , vel <i>sa asti</i> . <i>Ashva</i> , vidi, turanga, vági, háha, árva, fapti.	<i>Astato.</i> <i>Aspo</i> , <i>aspabi</i> .	Ille est. Equus.
<i>Aschra.</i> <i>Aschrangam.</i>	<i>Asché.</i> <i>Aschtengom</i>	<i>Octo.</i> <i>Octo</i> laterum, partium res.
<i>A'ga</i> Malab. <i>Ugra</i> , adhicrama.	<i>Eghé.</i> <i>Egré.</i>	Malus, malitiosus. Vis, valor, crudelitas.

d

Ama-

(22) *Astí* est, *sa* duo sunt, *sandi* plures sunt, *ast* es; *shá* estis, *shá* estis; *astmi* sum, *astva* sumus ambo, *sma* sumus. *Ast* fuit, *astám* fuerunt, *astem* fuerunt. *Astu*, *stál* sis, esto. *Eda*, vel *áya* erit. *San* qui est, *sad* quæ est, *sal* quod est.

(23) *Asthi* os, gen. *asthna*, dat. *asthna* & *asthne*, acc. *asthi*, voc. *hé asthi*, abl. 1. *asthná* osse ut causa, instrumento, societate; abl. 2. *asthna* ex osse, abl. 3. *asthini* in osse. Paulo defleat a communi declinatione delinquentium in i.

SAMSCRDAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Amara, amaren.</i>	<i>Amerſchan. Pehl. Amaran.</i>	Immortalis.
<i>Amádje. Amádjen regi a confiliis.</i>	<i>Amáté.</i>	Inſtruit, probat.
<i>Ayammahá.</i>	<i>Ehmáe.</i>	Ille magnus.
<i>Ugratama.</i>	<i>Egreioremo.</i>	Fortiſſimus, vallediſſimus.
<i>Shauſhá, Shudha.</i>	<i>Eſcbehé.</i>	Purus, mundus.
<i>Agera, ageren.</i>	<i>Ezerézo. Phel. Azer-man.</i>	Non ſenex, a gera ſenectus.
<i>Artha, dhana.</i>	<i>Erethebé.</i>	Significatio, explicatio; item opes.
<i>Vári, nír, Vrshdi. Vrſham; dhára.</i>	<i>Avaré.</i>	Aqua, pluvia.
<i>Hara Múdeva.</i>	<i>Ehoro Meſdao (24).</i>	Ormuzd, primus genius, ſeu magnus Deus.

Rák-

(24) Vide de Ormuzd vocis etymologia Muſei Borgiani Codices manuſcriptos Indicos Romæ editos 1793., pag. 193. Hunc locum (auf das mildeſte Zu reden) viſioni proximum eſſe ſententia peremptoria & inmutabili edixit magnus vir, cenſor Goettingenſis, (*Goettingiſche Azeigen Von Gelehrten Sachen* 1796. Jul - Oct.) *Auf das mildeſte Zu reden*, polliceor mihi non poſſe impugnare hujus *bardi* palpabilem ignorantiam, quia excepto *barrisu* nihil ad improbandas illas etymologiã affert. *Oruma* ſamſcrdamice eſt unio, amicitia, concordia, *Arima* eſt diſunio, inimicitia, discordia; inde Perſis & Græcis qui Samſcrdamica vocabula fere omnia corruperunt, quod ex hæcenus recenſitis patet, *Ormuzd*, *Hormuſd*, *Hormiſdas*, *Oromafdes*, *Oromazon* audit, ut ex Plutarcho de *Iſide*, Ariſtotele apud Diog. Laertium *proamio* num. VI, Thoma Hyde, *cap. 35. pag. 437.*, & Anquetilio tom. I. p. 2. pag. 82, palam & aperte liquet. Ex *Arima* factum *Aharima*, *Arimanius*, *ahriman*. Quemadmodum autem Romanis & Indis concordiz & discordiz præſides dez ſunt feminz, nempe *Saraſvadi* & *Múdevi*, ita concordiz & discordiz præſides genii duo principes ſunt apud Perſas dii mares, nempe *Ormuzd*, & *Ariman*; vocabulis hiſ Samſcrdamicis a Zendica lingua indita terminatione masculina, quæ in Samſcrdamico idiomate neutra eſt. Hiſ duobus concordiz & discordiz diis ſeu geniiſ; reliquos genios omnes ſua poteſtate & dignitate ſuperantibus, a *Zeroaſtro*, aut quovis alio attributa ſunt gubernatio mundi, ita ut primo illi lux, amicitia, potentia, bonitas, mundi concinnitas & harmonia, omnia denique naturæ donæ, quæ ex naturæ, elementorumque concordia naſcuntur, aſcriberentur: alteri vero discordiz deo omne malum viſibile attribueretur. Hic discordiz

SAMSERDAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Rakſchaſa</i>	<i>Rakſche</i>) d'Herbelot ſub voce <i>Giauidan khird</i> , & <i>Hémaious Namè</i> .	Mali genii.
<i>Mábéſhuara</i> .	<i>Mabifer</i>) d'Herbelot ibidem.	Magnus dominus, nomen dei <i>Schi-va</i> .
<i>Ghera, tſhana, tſchida</i> .	<i>Eiert</i> .	Calor, non autem dies.
<i>Api vel abi</i>	<i>Epi</i> .	Statim, mox.
<i>Bhódbadi</i> .	<i>Aponette</i> .	Intelligit, cognoſcit.
<i>Saptangam</i> .	<i>Aptenghom</i> .	Septem laterum, partium res.
<i>Aordbandyaga, Bala, Cumara, arbhaca</i>	<i>Aperchásoka</i> .	Non ſenex, juvenis.
<i>Idam</i> .	<i>Éti</i> .	Ipſe, ipſum.
<i>Ukta, prokta</i>	<i>Eokhté</i> .	Dictum, res dicta.
<i>Oſchram</i>	<i>Eoſchtré</i> .	Labium.
<i>Andr, andara</i>	<i>Eanteré</i> . Pebl. <i>Andarg</i> .	Intus, intra, in interno.
<i>atba</i> .	<i>Ethé</i> .	Quando, ſicut, hoc modo.

d 2

Iva,

dixit deus, ut ait Anquetil du Perron, princeps du mal, bonleversé l'univers; tom. II, p. 353. in Zend-Avesta; il est produit par le Fems sans hornos, sans hornos postérieures, mauvais, impur, et de langr genouils, une langue langue, est un néant de bien, le crime même, refuse de se soumettre à l'Ormuzd (concordia deo), lui déclare une antipathie éternelle, se répand dans toute la nature, empêche l'eau de couler, les arbres de croître, cherche à rendre les hommes méchants, sème l'erreur, refuse de faire le bien, fait commettre le mal &c. Hæc & alia, quæ ex Zendicis libris de deo Ormuzd affert idem Anquetil, Goettingensi bardo sufficere debebant ad Arimanicum ejus cerebrum luce aliqua perfundendum; & si ea perfusum fuerit, sine dubio Ormuzd esse genium seu deum concordie, Arimanium autem Deum discordie in Mægorum Theologia affert cognoscet: Hæc Theologiam Græcis, Romanisque scriptoribus non incognitam, Perficorum verborum apparatus expectat, & Asiaticis imaginibus spoliata exhibet Ovidius Metamorphosis lib. 1. fab. 8. & Cæcilius in de Nat. Deor., & Aristoteles ex mente Mægorum apud Diog. Laert. in proemio num. 6. pag. 7. edit Lips.

SAMSCRDAMICĀ.	Z E N D I C A.	LATINA.
Iva, ava, ida, ada. Rakshadi. Bharadi. Bhishadja.	Eued. Bakshed. Berese (25). Besché.	Hoc, illud. Nutrit, salvat, dat. Portat, fert. Medicina, non autem valetudo. Medicus. Beatus, felix.
Bischnr, rógahári. Bhaga, inde bhagvān deus beatus, & Malab. Bhāgyaven, homo beatus.	Beschesch. Beghe, Pehl. Bagh.	Medicus. Beatus, felix.
Bendha, bendhana.	Beodo. Pehl. Band.	Vinculum, ligamen, affinitas.
Dve, dvā. Bhengara, bhima.	Bée. Bienghé. Pehl. Bim.	Duo. Horror, non autem timor: res horrida.
Pashé. Malab. Bhavadu. Bhumi, bhū, murtiga, dhara, mahi. Bhuminava, seu Navabhumi. Sari, nadi, radini, hradini, tarangani, shivalini, dhuni.	Bāde. Boidd. Bamie. Pehl. Bamib. Bameneuo. Todjao. Pehl. Zari.	Vetus antiquus. Sit, existat. Terra, folium: Terra recens, nova, irrigata. Fluvius.
Tada. Dera, tvāra, bhidi, bhaya, est timor. Daksha.	Ted. Terefche, terefte, est timens. Tasched. Pehl. Takshed.	Tunc. Timor, timens. Diligens, qui se applicat.
Stina, dusha, Tschora, dasyu	Teio. Pehl. Daxda.	Fur, latro.

—————

(25) Radix est, bhāra onus, bhāraga portitor oneris, bājulus, bhārāsi, ille portat, bhārāsi tu portas, bhārāmi ego porto, bhārāga, bhārāga bājulus.

❀ XXIX ❀

SAMSCRDAMICA.	Z E N D I C A.	LATINA.
Tanu, murti, gatra, déha, kàya.	Tanon. Pehl. Tan.	Corpus humanum.
Yan, vel yaden	Táto.	Pergens.
Givi, gividen	Djem seu gem. Pehl. Zi- vendeb.	Vivens.
Kani, Kanyaga.	Kengbé.	Virgo, puella.
Svidam.	Kbedem.	Sudor.
Abhyanda.	Beánrao.	Infirmus.
Gibua, rafana.	Gefré.	Lingua, non au- tem os.
Dendam, radana, rada, daschana.	Dentano. Pehl. Dandan, kaka.	Dentes.
Norra; drshti, rfscha- kfu, akfchini, nayana.	Doethre. Pehl. Tfscha- schm.	Oculi.
Duhida.	Dogdé.	Filia, puella;
Dadasi.	Pehl. Dad, ddt.	Donat.
Ramena.	Rafné. Pehl. Rameschné.	Voluptas, gaudium
Hafsa, páni, caram, shaya.	Zefé.	Manus.
Gemma, bhrumi, dbara.	Zemb.	Terra, solum -
Rósha, Kródha, ama- sha, rukr, irksba.	Zeschté.	Ira.
Rafa, bhú.	Zá.	Terra.
Shani, shida, himá.	Zianm.	Frigus, hyems.
Giamáda.	Zameoco.	Gener.
Karuda, carishana.	Króid. Pehl. Kerudi.	Durus, firmus.
Kschir.	Kfchem. Pehl. Schir.	Lac, fenten hum.
Gheschadi.	Kschatat.	Pergit.
Dirchen	Derem. Pehl. Der.	Longævus, Ion- go tempore du- rans.
Dhanam.	Dehmo. Pehl. Danm.	Donum, fruges, o- pes.
Deshami.	Desmebé.	Decimus.
Dadasi.	Dedaete, desde.	Dat, donat.
Mryu, marana.	Mret. Pehl. Murd.	Mors.
Dershad.	Dérned.	Aspicit: dersbaga, inspector.

Dhrdi,

SAMSCRAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
Dhrdi, dhrdam ..	Khrétosch. Pehl. Kered.	Intelligentia, discretio, iudicium.
Dhrdimán ..	Kretamao, Pehl. Kered. pademan. Videtur descendere a Krdiman, sagax, laboriosus, operator.	Vir intelligens, discretus.
Kshebia, nisha, ragiani yámini, rátri..	Khschefe.	Nox.
Tatra ..	Jetbra ..	Heic, in hoc loco.
Gebayadi ..	Jezae. Pehl. Jesbanom.	Recitat, orat.
Perigné ..	Perné.	Multum.
Shudhaván ..	Jeojdeian. J. more gallico pronuntiandum.	Purus, mundus, sanctus.
Tathá ..	Jetbé.	Quomodo.
Getshadi ..	Jetosch ..	Vadit, non autem venit ..
Pradishta ..	Petische.	E contra, e regione.
Pére ..	Peerí.	Subiectum, persona.
Tschatvár ..	Tschetveré ..	Quatuor ..
Tá ..	Jé (26).	Qui.
Haryana, Sharal, abda valfara, ánda,	Járe.	Annus.
Sapta ..	Hapta. Pehl. Haft.	Septem ..
Gihva, rafagia ..	Hesomé ..	Lingua.
Surya, Sura, arkja áryama, mitra, bhaskara, áditya ..	Hueré ..	Sol.

Pas-

(26) Quod in omnibus dialectis usuenire solet, id quoque secidit lingua Zendicæ. Prima mutatio incipit a vocalibus, v. g. *e*, mutatur in *i*, & vice versa *i*, transit in *e*, & vice versa. Aliæ vocales necessariæ omittuntur; aliæ duplicantur &c. Literæ consonantes sunt firmiores, & ex iis præcipue integritas dictionum, & affinitas linguarum innotescit.

SAMSCRAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Pashva.</i>	<i>Pestché.</i>	Posterior, sequens, post.
<i>Pratschadi.</i>	<i>Peraré.</i>	Interrogat, petit.
<i>Pradishre.</i>	<i>Pesestò.</i>	In præsentia.
<i>Ká quis, kaa quæ, kim</i> quod, kò quid, quæ quod neutrum.	<i>Ko quid, qualis, quot.</i>	
<i>Nimam.</i>	<i>Neéman.</i>	Dimidium, ad me- diocritatem.
<i>Ni Malab. tu</i>	<i>Né.</i>	Tu, vos in impe- rativo.
<i>Ursha, urshti.</i>	<i>Vero. Pehl. Varan.</i>	Pluvia.
<i>Vakschadi, dicit.</i>	<i>Vconekhdé.</i>	<i>Dixit.</i>
<i>Valari.</i>	<i>Veneré.</i>	Multum.
<i>Viryam.</i>	<i>Vero. Pehl. Viréh.</i>	Vis, vita,
<i>Yá.</i>	<i>Já.</i>	Qui, quæ, quod.
<i>Pura.</i>	<i>Però.</i>	Anticus (devant).
<i>Pansha, pádavi, adhva</i> frdi, farani, márgga ayana.	<i>Pethò, páté.</i>	Via.
<i>Ubhan.</i>	<i>Ové.</i>	Ambo.
<i>Yadi.</i>	<i>Aad.</i>	Si.
<i>Tvam.</i>	<i>Thvanm.</i>	Tu.
<i>Sanghédam.</i>	<i>Senghém.</i>	Verbum sincerum.
<i>Ashlésha, sandbi.</i>	<i>Ashéstsch.</i>	Pax, concordia; proprie ample- xus.

VOCABULA LITURGICA.

<i>Tschatura, Malab. Cia-</i> <i>ra seu tschata.</i>	<i>Setehr. Pehl. Sadere.</i>	Indusium sacrum Parforum.
<i>Udanghena, Dibanghe-</i> <i>na,</i>	<i>Evianghené.</i>	Cingulum sacrum Parforum.
<i>Padam, karpadam, pa-</i> <i>daschær.</i>	<i>Pété dâne Pehl. Padom.</i>	Linteum sacrum quo Parsi vultum cooperiunt. Svad-

SAMSCRDAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
Svadjája, prárthna, namaskar, geba.	Nereng (27).	Oratio, legis recitatio, preces.
Avaban, bhándam, amatram, bhágenam.	Havan.	Vas, quo Parsi excipiunt liquorem seu jus sacrum in sacrificio.
Undana, dháru, káschta, Beraga.	Beresmé (28).	Fasciculi lignorum ad accendendum ignem sacrum.
Adarava, objectum cultus, adarasionis.	Aderan.	Sacer' ignis, non autem princeps ignis, ut vult Anquetil.
Mahárúba,	Mah-ru (29).	Luna, proprie lunæ facies.
Anguli digitus, anguliam annulus, anguscha digitus pollex.	Anguscheterin. Perf. Anguschter.	Annulus ex metallo, de quo Anquetil pag. 533. tom. II. <i>Zend-Avesta</i> .
Kartari, Krbani. Malabar. Katti.	Kardé.	Culter sacer ad scindenda ligna.

Tá-

(27) *Nereng*, in sensu quem ei attribuit Anquetil, videtur descendere ex Indico *Nhereng* constringere aliquem vi, precibus, ardentissimo & vehementi conatu. Probabilius tamen mihi videtur quod descendat ex Indico *Niranga*, conciliari cum Deo precibus, oratione, sacrificiis & votis. *Malabavenses* & *Tamuli* hodieum dicunt *Sarvéshvaranbda nirangui*, reconciliavit se Deo precibus & sacrificiis.

(28) Meminerit Lector *Dandamim* Brahmanem Indum ligna in sylva collegisse, ex iis focum accendisse, & simile ignis sacrificium perfecisse, quod dum perageret, cecinit: *A'Savari Kómu, súxavísú ou é's vavri* &c. *Immortalis Domine, sibi in omni re gratias ago*. Vide *Palladium Galatam De gentibus Indiae & Brahmanibus* pag. 39. edit. Biffzi; & de Brahmanico sacrificio ignis, atque delictu lignorum ad hoc sacrificium necessario, *Systema Brahmanicum*, pag. 9. & seq. Tab. II.

(29) Videfis tom. II. in *Zend-Avesta* pag. 533. & 534. duas tabulas, *Instruments de Religion en usage chez les Parses*.

SAMSCRDAMICA.	ZENDICA.	LATINA.
<i>Táliga</i> , tálam.	<i>Táli</i> .	Discus, catinus ad flores & odores excipiendos inferviens.
<i>Taschara</i> Malab., Gallice <i>Soncompe</i> .	<i>Tásché</i> , catinus inferior seu subdititius. Alter.	
<i>Táschta nava túra</i> , est Malabaricum.	<i>Táschte no surak</i> .	Catillus novem foraminum,
<i>Avaban</i> . Malabarice <i>Kindi</i> , párram.	<i>Avand</i> .	Vas ad purificationes perficiendas accommodum.
<i>Kindi</i> Malab., <i>Condy Nicomacho</i> apud Athen. <i>Deipnosoph.</i> lib. II. pag. 478. edit. 1597., & apud <i>Anquetil</i> , pag. 533.	<i>Konri</i> Guzaraticum, idem quod <i>Avand</i> Zendicum, & <i>Avaban</i> Samscrdamicum.	Idem vas ex ære lustrationibus inferviens, quod etiam ad bibendam aquam adhibetur.
<i>Amisza</i> , Palala, tarafa pashida, krvyam.	<i>Miezd</i> .	Caro benedicta in liturgia Parsorum.
<i>Tál</i> , tála.	<i>Tál</i> .	Duo disci ærei, qui quatiuntur in liturgia Parsica.
<i>Mitra</i> Sol & amicus.	<i>Mitbra</i> .	Sol <i>Mitra</i> , princeps Parsarum Deus.

Omnia hæc Samscrdamica vocabula congesti ex Vocabulario Brahmanico *Amarasinha*, ex Dictionario R. P. *Hanxleden*, *Biscopping*, & Illust. D. Archiepiscopi Cranganorensis *Pimenteli*, ex Grammatica Samscrdamica, & *Puranis*, seu veteri historia Indica. Plura, quin immo pene infinita afferre possem, sed id nequaquam operæ pretium duco, cum Samscrdamicæ linguæ perito utriusque linguæ affinitas per se ipsam oculis insiliat.

Perspecta igitur Zendici & Samscrdamici sermonis non tantum in civilibus, sed etiam in liturgicis vocabulis affinitate, quis non credat & philosophiæ, & cultus religiosi Brahmanici plura dogmata ad Persas, Ægyptios & Tataros seu Scythas pertransivisse?

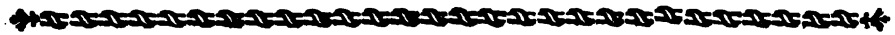
Hoc

Hoc certe palam & aperte docet acerrimi ingenii vir Luetanus, pag. 369. tom. III. edit. Amst. 1743. Inducit ibidem Lucianus *Philosophiam* loquentem, quæ ait: *Post Brachmanes statim in Æthiopiam, ac deinde in Ægyptum descendi, & versata ibi cum sacerdotibus, illarum ac Prophetis, cum divina eos docuiffem, Babylonem perrexi, ut Chaldaeos & Magos initiarem: tum inde in Scythiam; deinde in Thracen; ubi Eumolpus & Orpheus mecum fuerunt. Chaldaeos & Indorum Magos primos omnium esse, qui hominum animos immortales esse docuerint, distinctis verbis prodidit Pausanias lib. 4. pag. 512. vet. edit.; Pythagoram Brahmanes Indos audivisse ex Alexandro Polyhistore tradit Clemens Alex. Strom. lib. 1. pag. 357. edit. Ven.; impium dogma de transmigratione animarum hinc cum accepisse, ex Philostrato docet Photius cod. 241.; cui adplicere placeat Diog. Laertium lib. 8. pag. 114., Laetantium lib. 4. Divin. Inst., cap. 2. Ammianus autem Marcellinus lib. 23. tam aperte loquitur, ut nulla tergiversatione ab hac nostra sententia discedendi locus pateat. Lib. 23. pag. 687. edit. Bas. hæc affert. *Hyftaspes* (Gushtasp), rex prudentissimus Darii pater, qui cum superioris India secreta fidentius penetraret . . . Brahmanorum monita rationes mundani motus & siderum, purisque sacrorum ritus, quantum colligere potuit eruditus, ex his qua didicit, aliqua sensibus Magorum (Persicorum) infudit: qua illi cum disciplinis presentendi futura per suam quisque progeniem posteris atatibus tradunt. Refertur Darii, Hyftaspis (Gushtasp) filii, regni exordium in annum quartum Olympiadis 64., qui est Peribdi Jul. 4193.; quod ex Herodoto & Eusebii Chronico tradit Petavius *Ration. Temp.* part. II. cap. X. Quis igitur miretur, si in liturgia Zendica seu veteri Persica, vocabula, dogmata, & ritus inveniat Indicos? Non longe peregrinari debuit sive *Gushtasp*, sive *Zoroaster*, ut Brahmanes inveniret, utpote quos quasi ad suum latus haberet. Ad Indicum Caucasum, seu *Sindhukoh*, qui Indiam a Perside & Tataria, quæ veteribus Scythia est orientalis, separat, collocat Cicero Indicos Sapientes. *Quæ barbaria India vastior aut agrestior?* Barbari & agrestes videbantur esse omnes illi, qui Græci, aut Romani non fuissent. In ea tamen gente primum ii, qui sapientes habentur, nudæ atatem agunt, & Caucasæ nives, hyemalemque vim perferunt sine dolore, cumque ad flammam se applicuerint, sine gemitu moriuntur. Cicero *Tuscul. Quæst.* lib. 5. pag. 189; edit. Lugd. Cyrillus Alex. tom. II. pag. 133. *Samanaos* Indicos ultra Caucasum in ipsam *Bactrianam* transfert: & in Βακτρῶν τὰς ὑπονομῆς Σαμανῶν. Et Clemens Alex. *Strom.* lib. 1. pag. 359. Κατὰ Σαμανῶν Βακτρῶν.*

ma autem Persidis provincia fuit, ut hodie est. De Scythis seu Tataris hodiernis hæc habet D'Anville in *Veteri Geogr.* tom. II. pag. 350. *Brabmaputra* (Mons Indix) descend des Confins du domaine du Dalai Lama . . . Une contrée intermédiaire de la Serique & de l'Inde, est tenue par des Brachmanes . . . les Lamas qui par leurs dogmes & leurs infirmités font une vraie secte des Brabmanes. Hæc omnia congerere placuit, ne quis insanam esse dicat D. G. Jones opinionem, qui tom. I. in *Disquisitionibus Asiaticis*, pag. 349. asseruit: veram veteris Persicæ religionis originem in India statuendam esse: *We find in India the true source of the ancient Persian religion.* Ex hujus viri sententia *Zeratusht* (Zoroaster) non fuit auctor, sed novator antiqui Persici cultus, qui veteribus Magis & Brahmanibus Indis communis erat; quod haud difficulter ostendi posset, si heic dicendi locus pateret. Quocirca nec mirum, si vetustissima Persidis lingua affinis sit sermoni Samscrdamico, quem Brahmanes semper caste & caute in suis libris asservarunt. Nemo urgeat, ut dicam, an hæc ipsa Samscrdamica lingua Persicæ, an vero Indicæ originis sit? Res est lubrica & periculo erroris maxime exposita, certam ferre sententiam de origine linguarum, dum monumenta, & antiquitatis documenta desunt. Non improbarem eam sententiam, quæ diceret, linguam Samscrdamicam vetustissimis illis temporibus Hebraicæ & Chaldaicæ coævam, in Perside olim communem fuisse, deinde & Zendicam & Samscrdamicam vernaculam esse desisse, atque sic ambas in solis libris conservatas fuisse. Aut enim nulla unquam fuit in Perside Samscrdamica lingua, quod libris Zendicis, scriptorum auctoritati, & hæcenus a nobis assertæ affinitati repugnat; aut si aliqua fuit, ea antiquissimis temporibus in Perside viguerit est necesse, cum Zendica ejus dialectus id supponat, nec filia ante matrem unquam existere possit. Suadent hoc non solum Zendica ejus affinitas, sed etiam multa vocabula Germanica, Slavica, Latina, & Græca, quibus hæc Samscrdamica lingua referta est. An Brahmanes ad *Scandinaviam*, aut ad *Istri* ripas venerunt, ut Germanicas dictiones in suum idioma transferrent? An cum Slavis & Latinis commixti habitavere? An colonias duxerunt, aut cum his gentibus acris bella gesserunt? Hæc certe antiquitati sunt incognita. Diodorus Sic. lib. 2. pag. 61. prodidit, nunquam exterram coloniam Indiam adivisse; neque *Indos ad alias gentes misisse.* Bella & invasionem Alexandri M. excipimus, quæ uti parum duravit, ita ne uni quidem Indicæ provincic Græcum sermonem impertivit, sed omnes hodieum utuntur dialectis a Samscrdamica

* XXXVI *

lingua promanantibus. Plinius *Hist. Nat. lib. VI. cap. 17. Indi prope gentium soli nunquam emigravere finibus suis*. Altior itaque admixtioni externorum vocabulorum in Samserdamicum idioma epocha statuenda est; & ni fallor, primæ illi gentium in campo *Sennar* cohabitationi, ac promiscuæ necessitudinis primævo vinculo, ante dispersionem gentium exstanti, multa vocabula, pluribus linguis communia, adscribenda sunt; cum hæc ipsa vocabula non artes, non commercii reciproca negotia, non exoticas res significant, sed prima humanæ necessitudinis elementa. Non tamen tot & tanta sunt hæc vocabula externa, ut quis ex iis aliquam harum linguarum derivationem ex Samserdamico idiomate arguere possit; nam ob pauca nomina, quorum radices ostendi nequeunt, nemo sanus unam linguam alterius idiomatis dialectum esse dicet, aut ejus affinitatem arguet, tum præsertim, cum in verbis, & particulis, nulla, aut vix aliqua cognatio intercedit. Hujusmodi est lingua *Germanica, Slavica, Græca & Latina* idiomati Samserdamico comparata; non item lingua *Zendica*, quæ in nominibus, verbis & particulis cum Samserdamica consentit (30). Superest, ut antiquitatem & affinitatem linguæ *Zendicæ & Samserdamicæ* ex vetustis vocabulis, a priscis scriptoribus Græcis & Latinis allatis, ostendamus, ut major lux & certitudo nostræ dissertationi accedat.

(30) Sunt qui omnes fere linguas ex campo *Sennar* deducunt, sunt alii, qui ex minimis linguarum inter se collatarum analogiis unam ab altera derivant, tempora, migrationes gentium, sedes earum, & transitus tam accurate notant, ut rem miram sibi confecisse videantur, singularem cujusque gentis originem delineando. Nec illos laudo, nec horum visiones approbo, præsertim cum satis lubrica & incerta sit ex parvis analogiis linguarum argumentandi facultas, & origine gentium in profana historia densò velo contextæ adhuc deliteant. Fabulis horum secundæ classis Philologorum accensemus commenta Rudbekii, Caroli Lundii, Sciernhielmii, Von der Hardti, Blingii, Erii, Neandri, Lud. Præschii, & Morhoffii, qui intemperanti suo ingenio indulserunt, & populis commentitijs origines assignare ausi sunt.

VOCABULA ZENDICA ET SAMSCRDAMICA EX PRISCIS
SCRIPTORIBUS ERUTA.

Herodotus lib. I. canem lingua Medica *σπάνα* vocari pro-
didit. Τὸν γὰρ κύνα καλεῖσι σπάνα Μῆδοι. Hefychius simpliciter *σπα-
να, κύνα, Spaca, canis*. Medos a Cyro debellatos Persis serviisse,
ex Herodoto & Platone jam supra meminimus. Nemini itaque
mirum accidat, si inter Medos aliqua veteris linguæ Persicæ *Ad-
Jave* reperiantur. Quamquam hoc vocabulum *Spaca* nec in *An-
questilio*, nec in *Farhang Gehangbiri* occurrat, non tamen desinit
esse Persicum. Hodie canis Persis vocatur *Sek*, vel *Sag* *سگ*. In

Amarafnha cani hæc tribuuntur nomina: *Canleja, farameya, cu-
cwa, shunaga, bhashaga, sbua*; cani feminæ, *faramâ, shuni*. Ex
nomine *Sbua* canis, fit *Sbualil*, canem labens, *Sbuavri*, opera,
obsequium, adulatio *canis*. Hæc eadem dictio in plurali scribitur
Sbuakr; unde mutata litera *v.* in *p.* Herodoti *Spaca* seu *σπάνα*,
canis mas. Vocabula Zendica ex Samscrdamica lingua descendentiâ
subinde mutatis vocalibus, vel corruptis paulisper consonantibus
varias formas accepisse supra notavimus & monuimus. Quis scri-
ptori Græco, qui ex auditu aliorum scripsit, succenseat, quod
puritatem Zendici sermonis non observaverit?

Solem, maximum Persarum numen, ab ipsis vocari *Mithram*
scripsit Strabo lib. XV., & alii. Τὸν ἥλιον καλεῖσι Μίθραν, ait Strabo
lib. cit. Huic sententiæ firmiter est adhærendum ex eo, quod *Mi-
shra* simulacra, nuper Romæ effossa, quæ illustranda suscepit Cl.
Vir Georgius Zoega, aliaque quæ ego ipse sive Romæ, sive Pre-
neste vidi, in Mithra *Solis* indicia aperte præ se ferant; quæ sunt
canis seu canicula, spica, cancer, Zodiaci signum, & alia. Cur
ipsi hodierni Persæ *Mithram* ad ortum, in meridie, & ad occa-
sum Solis invocant, si *Mishra* Sol non est? Vide *Niasch* Mithræ
apud Anquetilium tom. II. in *Zend-Avesta* pag. 15., & 227.
Interpres Statii, Gushtasp ipse apud Hellodorum, Cicero, S. Hieronymus,
aliique per Mithram, *Solem* Persarum numen, intellexerunt.
Celebris est inscriptio, quam jam in Grammatica Samscr-
da-

I.
Spaca
σπάνα

II.
Mishra
Μίθρα

damica attigi pag. 28—31., in simulacro *Mithra*, quam Romæ in hortis Burghesianis vidi. *Nama, Sebeseo, Deo Soli invicto Mithra*: in qua *Mithra* recte *Sol* deus esse asseritur: is nempe, qui & *Ipdis* deus est, & in Phœnicum Theologia *μῖτρος ἁπλοῦς Δεῦς* nuncupatur. Quare hallucinatum fuisse illustrem Seldenum certe teneo, dum Syntag. II. de *Diis Syris*, cap. 2. pag. 255. edit. Lips., *Mithra* a Persica voce *Mader* seu *Mather* derivat, & *Venerem* seu *Lunam* esse existimat. Solis nomina in *Amarasinha* sunt: *Aditya*, *fura*, *furya*, *pāsza*, *aryama*, *duddeshātma*, *divāgara*, *bhāskara*, *arka*, *ahastara*, *bhāsvān*, *mabira*, *rarani*, *grehabādi*, *bhānu*, *hamsa*, *Mitra*. Ex Samscrdamico *Mabira* Persicum *Meber*, *Mibr*, *Mabir*, *Sol*, promanare etiam monoculi vident. *Mitra* Samscrdamice *Sol* & *amicus*, ut recte notat R. P. Hanxleden., persicum *Mithra* est, addita a Græcis aspiratione, quæ in vernaculo Samscrdamico textu deest. *Mabira* Solem, astrum *maximum*, *Mitra* solem, astrum *amicum* significat a *Meisri* amicitia, & *Mitra* amicus. Itaque haud recte Relandus dissertatione VIII. de *lingua veteri Persica*, pag. 198. edit. Trajectanzæ, vocabulum *Mithra* a *Mihr* deducit, quamvis enim *Mabir*, aut *Mihr* apud hodiernos Persas *Solem* significet, attamen ab alia radice descendit hæc dictio, nempe a *Maha*, vel *Mahima*, magnus, vel magnitudo. Bija vocabula *Spaca*, & *Misbra* jam rite explorata, aliaque impostorum explicanda, jam satis indicant, quo studio & conatu boni Philologi linguæ Samscrdamicæ ediscendæ incumbere debeant. Abstrusa antiquitatis monumenta & vocabula in aprico ponit, gentium originem & communionem satis luculenter indicat, vulnera sanat, quæ Græci scriptores suis Græcismis, veteribus monumentis, & summa veneratione dignæ nostrorum Patrum historiz inflixerunt. Omnia nomina Solis a nobis ex *Amarasinha* tradita suam habent peculiarem significationem. V. G. *aditya*, ab *Adi*, principium, *Aditya* deus princeps, primus deus; *duddeshātma*, duodecim Zodiaci signorum anima; *divāgara* diem, lucem afferens; *rarani* astrum, sidus; *grehabadi* a *greha* stellæ, & *badi*, dominus & maritus, dominus seu maritus stellarum; *bhāsvān* a *bhā* splendor, lux, lucidus, splendidus &c. Hæc nomina olim Persæ, & hodieum Indi solem respiciendo recitant, quia his Deum suum Solem capi & placari arbitrantur. Indigitamenta seu *επιδήμια* Plato, alique veteres nuncupabant, de quibus vide Seldenum de *Diis Syris* Prolegom. cap. pag. 55. Omnia hæc nomina rite sunt memoriz tradenda, quia *Solis* nomine multi reges in veteri Perside & India compellati sunt. E. G. *Vishamitra*, universi amicus, id est, *Sol*,

✻ XXXIX ✻

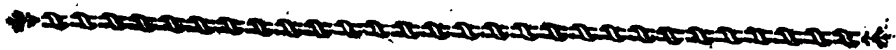
nomen est Patris celeberrimæ illius feminæ *Shacuntala* dictæ, de qua vide Georgii Forster *Sakuntala*, Lipsiæ 1791. *Vikramāditya*, fortissimus Sol, celeberrimi est Indici regis nomen, qui uno seculo ante Christum natum regnavit, sub quo *Amarasinha* suum Sanscriticum Dictionarium scripsit (31). *Sura* seu *Suren* teste Ammiano Marcellino lib. 30. ille inter Persas appellabatur, qui secundæ potestatis post regem erat. Hoc nomen tutius deduces a *Sura* vel *Suren*, Sol, ex veteri Persarum lingua, quam cum Stephano Morino ex hodierno *Sar* dux. Undenam ipsum *Sar*? Cur potius *Sar*, quam *Suren*, quod tradidit Marcellinus?

Hujus maximæ urbis in *Media* sitæ, sed a regibus Persicis habitatæ meminit Herodotus, Æschylus, Ctesias, Strabo, Poly-

III.
Ecbatana
Ἐκβάτανα

bios, Ptolomæus. *Patana*, پاتنا *Patana* secundum *Amarasinha* est *râgiadhâni*, seu *regia urbs*, regum sedes. En nomina urbis Sanscritica. *Pur*, *puri*, *nagar*, *nagari*, *patana*, *stâna*, *nigama*. Hinc *Tschirangapatan*, *Valiapatan*, *Shrinagari*, *Patmandpuri*, *Tschinapatana*, *Patna*, & alia quæ ex illis nominibus descendunt & componuntur. Quocirca etiam apud Ptolomæum legimus *Palapatna* oppidi, seu urbis maritimæ in India nomen; & deinde apud alios *Jasniapatan*, *Nâgampatan*, *Nishadapuri*, quæ eidem Ptolomæo *Διονυσίopolις* dicitur. Igitur a voce *Patana* urbs, potius *Ecbatana* est ducendum, quam ab *Abadân*, locus cultus & incolis refertus; a quo hoc nomen ducit Relandus. Primum illud naturale est, & a veteri Persidis lingua descendit, ac regiam urbem seu primam sedem notat, qualis revera fuit. Secundum extortum & genericum est, omnibus urbibus commune. *Ek* autem, id est, *una* vel *prima* nomini præpositum fuisse videtur, ut indicaretur, *unam regiam esse urbem*, regni sedem. Qui per deserta *Arabia* hujus nominis etymologiam quærent, hos insequi piget. Urbes, quæ non sunt regum, aut administratorum sedes, communiter *tscheri*, aut *tschera* dicuntur, ab *aggere* seu *vallo*, quo circumdatæ sunt, aut cui insident. Sic *Puduscheri*, nova urbs. *Pustentschera* idem, *Tâlascheri*, præcipua urbs, *Abuscher* portus & urbs in sinu Persico; & ipsum nomen *Scher* ^{شهر} quod etiam in hodierno persico idiomate *urbem* significat. Alia descendunt ab *Ur* patria, solum, ter-

ri-

(31) Videbis Præfat. ad *Amarasinha*, sect. 1. de *Calo*, Romæ 1798.

* XL *

ritorium; sic *Pashur*, *Palur*, *Mangalur*, *Tschittur*, *Patur*, *Gaurur*, *Naur*; quæ etiam apud *Ptolomeum* reperies, & hinc Samcredamicæ linguæ dominium, antiquitatem, atque extensionem dijudicabis. *Eebatanis* junior *Tobias*, durante captivitate Judæorum, *Saram* in uxorem sibi despondisse videtur, postquam ex Assyriæ urbe *Ninive* illic ab Angelo conductus fuit.

IV. Herodotus lib. VII. cap. 54. tradit: Persas gladium *Acinacem* vocare. Hoc nomen utique est Samcredamicum *Acilaca* gladius, litera *c.* ab Herodoto in *n.* mutata. In celeberrimo poemate Indico *Tudhishirra* inscripto cap. 4. dicit *Argiuna*: *Mama acilacam pashya, tschabadhara yasyama, svaribun harva dhardya ishuara syama.* Meumenssem respiciamus, arcum & sagittas portantes progrediamur, hostibus occisis regionis domini simus. *Acilaca* itaque Gladius est, ut *Aci*, *tschandrahāsa*, *nifringa*, *gadga*, *ishii*, *kavavāla*, *mandalāgra*, quæ omnia *ensem* significant. Non placet *Bocharius*, qui hoc vocabulum *Hierozoici* lib. XI. cap. 8. ex Arabica voce *Chinsjar* derivat, & *fccam*, aut *cultrum* esse arbitratur. *Aci*, vel *acilaca* nec culter, nec hasta est, sed gladius (32).

V. *Sor* hodie vinum est Persis. Indis docente *Amarasinha* *Sur* vel *Sura* pariter vinum notat. En vini nomina: *Sur*, *sura*, *halipria*, *prasand*, *irū*, *parisrkr*, *kadambari*, *madira*, *cashya*, *madya*. Ex hoc ultimo vocabulo *madja* procedit Zendicum *medo*, & ex *Sur* Indico descendit hodiernum persicum *Sor*, vinum. Est *Sur* vel *Sura* vinum ex palmarum liquore confectum; carent itaque Persæ & Indi vero vini nomine, quod liquorem ex vite significet. Ex vocabulo *Sur* vel *Sor* corruptum promanat *Soradims*, vini confector, quod *Chares* *Mitylenæus* apud *Atheneum* lib. I. cap. 24. affert, & Indicæ linguæ attribuit. Vide *Relandum* pag. 230. de *Vet. lingua Indica*, cujus ille imperitus, plura Indica vocabula Persis

(32) Componitur dictio *Acilaca* ex *aci* ensis, & *alaca* lamina ensis, gallice *la lame*, italice *la lama*, lusitanice *folha de espada*, unde *acilaga* onsis, gladius, seu *Schwerdt-Klinge*. *Tschandrahāsa* seu *Ciandrahāsa* est gladius recurvus, *gadga* seu potius *ghadga* cum litera gh vel gh . initiali est gladius rectus seu framea, *kavavāla* est gladius minor manualis, a *Kara* manus, & *vāla* gladius curvus. Et primi & secundi generis gladii visuntur in monumentis Indicis & Persopolitanis. Vide Tab. X. in *Systemate Brahmanico*.

* XLI *

sis attribuit. Videtur legendum esse *Surdama*, & tunc indice vini *confectorem* significabit.

Juxta Eustathium in Odyss. 11., Scholiastem Aristophanis & Hesychiūm *Achana* est mensuræ Persicæ nomen. Α'χάνας αἰὼς μίρ VI. Achana.
Πίπακα μίρρα. *Canna* Indis est virga, qua ligna, pannum & telam Α'χάνα.
dimetiuntur, & hæc eadem Italis est *Canna*, Romæ octo palmos æquans. Relandus ex hac voce *domum*, *canistrum*, & *mensura farinacea* nomen protrudit. *Candil*, itidem mensura Indica, pondus est 500. librarum piperis, aut alterius rei: sed alicubi variat. Vide de ponderibus & mensuris meum Itinerarium ad Indos; cap. V. pag. 51. & seq.

Nomen deæ persicæ esse scribit Plutarchus in Artaxerxe, Strabo VII. Analtis.
lib. 11., qui eam in *Armenia*, & *Cappadocia* quoque cultam Α'χίτις.
fuisse prodidit *lib. 15.* Meminit ejus etiam Plinius *lib. 33.*, & *Agathias lib. 11.* Diem festum huic deæ sacrum a *Cyro* institutum fuisse asserit Seldenus *Synt. II. pag. 345.*, obvictoriam in Scythas a *Cyro* relatam, eandemque *Zaretem* quoque nuncupari, ac *Dianam* Persicam esse autumat. Est *Anahid* Venus planeta apud Persas, quod ex libro Persico *Boun-Debesch* tradit Aequetil in Cosmogonia Parforum. Sed alia profecto est *Diana Persica*, ea enim *Luna* censei debet, numen Indis, Persis, Saccis, & Arabibus sacrum. Hæc dea. Luna, sub nomine *Parvadi*, id est, *dea montana*, ab Indis hodieum culta, vocatur *umâ*, *amâ*, *gauri*, *shivâ*, *Câli*, *carayani*. Nomen *Anahid* nec sub Veneris planetæ, nec sub hujus deæ indigamentis elucescit. Utramque sub hoc nomine conciliare studet Relandus: & si *Dianam Venerem* Uraniam dicat assentior, nam *Sarvamangala*, id est, *Venus* etiam ab *Amarasinha* dicitur. At si *Venerem* planetam cum Luna seu *Diana* eandem statuit, assentiri haud possum. Vide *Amarasinha* pag. 35. 36. 37.

Notissimum est hoc Persicarum viarum mensuræ nomen, Herodotus VIII. Parafanga
lib. 5., cap. 53. Persicarum *Parasangarum* meminit, & Strabo Παρασάγγα
Parasangam 60. stadiis definit. Hodie inter eruditos non convenit 275.
de mensura *Parasanga*. Abdoul-Kérym, cui in hac re multum tribuendum est, *Farsang*, quod corruptum est ex *Parasanga*, existimat esse spatium viz, quod unius horæ itinere definitur. *L'heure & la Farsang se correspondent parfaitement; car, suivant ces mesures, une heure astronomique est l'espace que peut parcourir un bon chameau chargé, pendant soixante minutes, & cet espace égale une Farsang, ou deux Kofs & demi de l'Hindoustan.* Abdoul-Kérym pag. 128. 129. D. Franklin definit *Farsangam* quatuor leucis Anglicanis; Renell *Farsange* Persicæ tribuit quinque leucas Anglicas;

f leu-

leucæ autem Indicæ, *Kâsa* dictæ, a quo procedit corruptum *Kofs*, is idem dat duas leucas Anglicas. D. d'Anville leucam Indicam *Kâsa* (*Kofs* Europæis) definit tribus quadrantibus leucæ Gallicæ. Quæ omnia non satis consentiunt cum sententia *Abdoul-Kérym*. Concordat has opiniones *Langles* in notis ad *Abdoul-Kérym* pag. 18. 19. 137. & seq., ac statuendum esse censet, *Parasangam* seu *Farsang* definiti debere spatium unius horæ itineris. Hanc sententiam, ut tutiorem, certiolemque, amplectendam esse & ipse censeo, quia *Abdoul-Kérym*, ut ipsemet testatur, horologio iter suum satis accurate dimetiēbatur. Est igitur *Parasanga* spatium, seu mensura viæ unius horæ, quod spatium olim apud Persas, ut deinde apud Romanos jacto, aut erecto lapide definiēbatur. Hic ordo, seu series lapidum vocatur *Parasanga*, a *pâra* lapis, & *sanga* series; connexio, copula plurium rerum inter se connexarum. Hinc Samaritanicum *prasanga*, & *prafakti* connexio rerum, *asangam* res inordinata, inconnexa, *sanghidam* concentus, *strisangam* copula, *sanga* unio, societas, ordo & series rerum junctarum, conjunctio, *salsanga* bonorum virorum societas; unio, frequentatio. Vide Dictionarium P. Hanxleden sub voce *Sangam*, & Amarasinæ in *Sanghirnavargga* sub voce *Cernada*. Quod vocabulum *Pâra* attingit, significat illud saxum, lapidem, lapidem planum. *Pâra*, ait P. Hanxleden, *rocha*, *lagem*, *pedra*, item *Pâra*, *pedragal*, id est, *saxetum*. Reperitur eadem dictio in lingua Zingarica, Samaritanicæ dialecto, *Bar*, *Bare*, in Bengalica *Paar*, & in Kurdica *Ber*, lapis, ein stein. Itaque *Pârasanga* est series, ordo, conjunctio & connexio lapidum certis spatiis distincta. Strabo lib. 15, de Indis loquens ait: *Curant (Indi) etiam vias, & per dena stadia lapidem locant diverticula distantiasque indicantem*. Hoc ipsum indicat *Parasanga* apud veteres Persas, quod eruitur ex citato Herodoti loco, quem frustra accusant inepti censores, quasi in iis quæ nobis tradidit, minus accuratus esset. Romani deo *Termino* seu *Mercurio* vias suas commostrabant, eidemque commendabant; Indi eas statuis dei *Gannesha*, seu *Jani* communiunt, quem vulgo *Puleyar* nuncupant. Plures similes statuæ visuntur in eleganti via, quæ ex urbe *Puduscheri* in urbem *Madras* ducit. *Parasangalôga* apud Persas teste Hesychio illi erant, qui internuntiorum officio in *Parasangis* fudgebatur, aut *Parasangas* curabant. *Loga*, vel *lôguer* homines, *paransangalôga*, curatores *parasangarum*, aut internuntii.

IX.
Parasangalôga.

X.
Angari.
Aγγαροι.

Hoc vocabulo cursores, seu tabellarios apud veteres Persas nuncupatos fuisse scribit Herodotus lib. 8, c. 98., p. 490.

✿ XLIII ✿

edition. Gronov. 1716, & post eum Eustathius in commentar. ad Hom. p. 380., denique Suidas, qui ait: Ἄγγαρι, ἴσων ἰκέλω οἱ Περσῶν τοῦσθε βασιλεῦσσι Ἄγγαρι. Sed ipsa Herodoti verba inspiciamus. His nuntiis (Persicis), ait Herodotus, nihil est in rebus humanis quod perniciosius transcurrit, idque hunc in modum a Persis est excogitatum: quot dierum est tota via, totidem equos ac viros ferunt distare ad diei uniuscujusque iter, equi nempe & vir destinatus; quos neque vis nivium, neque imbor, neque aestus, neque nox arceat, quin propositum sibi cursum celerrime conficiant: quorum primus currendo mandata tradit secundo, secundus item tertio, & ita deinceps illa tradita in alium atque alium pertranserunt . . . Hanc equorum cursitationem Persae angareion appellant, τῶν δὲ ἰσάμια τῶν ἴσων καλεῖται Πέρσων ἄγγαριον. Luculentum est hoc nostrae angariae & rei cursoriae exemplar, quam ab Indis & Persis, non autem a Graecis primo accepimus; neque enim Herodotus hanc rem tamquam insolitam, & admiratione dignam narraret, si ea apud Graecos suo aëvo locum habuisset. Quid ipsa vox ἄγγαρι? *Angena* est vehemens cursus, *o andar de pressa*, celeriter ire, ait P. Hanxleden sub voce *Angena*, *Angenacari* cursor, *nuntius*; & Malabareses Indi hodie dān cursorē, seu Tabellarium publicum *Angenacaren* appellant. *Angenavashi*, *angenapantha* via cursorum publicorum, qui regias tabulas perferunt; *angenapura* statio, tugurium cursorum, ubi mandata & tabellas reciproce excipiunt & tradunt; Ex *angenacari* cursor, corruptum exōrgit Herodoti vocabulum *angari* cursor, aut cursores, ut vult Herodotus. Corruptionem exoticorum nominum in Graecis scriptoribus jam notavit, & de ea vehementer doluit Fl. Josephus lib. 1: *contra Appionem*, nec immeritam peregrina vocabula aut reserant, aut mutilant, aut Graeca mollitie & terminatione corrumpunt, ut jam vidimus, & imposte- rum visuri sumus. Rudes Indi *angariam* (die Post), subinde *angela* vocant; unde Graecum fortassis promanat ἄγγελος *angelus*, *nuntius*, cujus vocabuli radix apud Persas & Indos est querenda. Dicitur etiam *angena* seu *antschena prānen*, anima anhelans, vehementer, & cum impetu desiderans, aut pergens. Vide ea quae animadvertit Forster ad pag. 149. mei Itinerarii edit. Berol., ubi vocabulum Herodoti ἄγγαρι *angari* explicat a *coactione*, nempe ab *angariare*, contra id quod Herodotus dicit: *Hanc equorum cursitationem Persae angareion appellant*: ubi nulla mentio coactionis obviam venientium.

Antiquissimum Persicum vocabulum est *Cidaris*, quod *Caryicus* nunc capitis insigne, nunc tiaram aut pileum; *Hesychius* tiaram

XL
Cidaris
Κιδάρις

aut capitis unctum; *Suida* pileum, coronam, aut fasces capiti apud Persas fuisse scribit. Vid. Reland. Diff. VIII. de vet. lingua Persica pag. 160—161. *Shicha* Samserdamice est, flamma ignis in conum ascendens, *Shicari* est mons, *Shicar*, vel *Shicara* est vertex qualiscumque sive crinium in vertice capitis in nodum revinctorum, sive tiara aut diadema, vel pileus in conum ascendens & rectus, qualem spectare licet in Mithra Burghesio, aliisque Persicis monumentis. Illustris. D. Pimentel Archiep. Cranganorensis in appendice Lexici Hanzlediani sub voce *Shica*, a qua venit *shicari*, ait: *Shica*, *Roleta*, o qualquer nõ de cabellos da cabeça. id est, *Shica*, corymbus vel alcer qualiscumque capillorum nodus, nampe in conum assurgens, ut nunc etiam gestant gentiles Indi. Scribitur *Shica* cum littera Δ c., vel *ch*. forti & dura, quam Græca mollities & Persicæ linguæ imperitia corruptit in litteram d., unde *Cidar*, seu cum Græca terminatione *Cidaris*. Ita Græcum vocabulum *Corymbus* provenit ex Indico *Corumbi*, quod apud Indos crines utriusque sexûs in nodum revinctos, & in conum ad verticem capitis ascendentes significat. Amarasinha Corymbo Indico hæc nomina attribuit: *Shica*, *shicar*, *ishchaha*, *kishavâsi*; quæ omnia idem, quod corruptum a Græcis vocabulum *Cidaris*, denotant. Flamma ignis in conum ascendens *Shica* vel *Shicavan* dicta hoc signo apud Indos representatur, & inter sacra hieroglyphica, quæ Indi in fronte vel pectore gestant, recensetur. En illud

XII.
Condi
Kindi.

Genus vasis ex ære, quo vinum libabant Persæ. Meminit illius Menander in *Adalatore*, Hesychius, & Nicomachus apud Anquetil pag. 533., in *Zend-Avesta* tom. II. tab. XI., ubi illius formam æri incisam Anquetil exhibet. Hoc idem vas Indis in provincia Guzaratica vocatur *Conri*, & Malabarensibus Indis *Kindi*. Inservit hodie dum ad potandum lac & aquam, ad peragendas lustrationes sacras, ad libandum lac ante statuas deorum in viis & in delubris. Hoc vas etiam vocatur *Avaban*, quæ dictio componitur ex *aba* vel *ava*, & *ban*, id est, *vas ad cibendum*. Hinc promanat Zendicum vocabulum *Avand* vel *Havan*, quod idem significat.

XIII.
Curbasia
Kurbasia

Aristophanes in *Avibus*, Hesychius, Suidas scribunt *Curbasia*

✻ XLV ✻

nam fuisse Persicæ vestis genus, sed qualenam esset, ipsi non definiunt, neque discors eorum hac in re opinio a Relando conciliari potest. Vixit *Amarasimba* Brahmanici Lexici auctor uno fere seculo ante Christum natum, ut observavimus in Præfatione ad primam ejus Dictionarii sectionem Romæ anno 1798, elucubratam. Hic auctor Indicus sequentia Samscrdamica nomina vestis attribuit: *Tschôla*, *Curbasaca*, Malabarice *Cuphyam*; ad quod vocabulum habet P. Hanzleden: *Cuphyam*, *vestido*, *veste que cobre o superior do corpo*.

Non itaque est cidaris, aut diadema, aut pileus Persicus, sed est *Curbasia* illa vestis, quæ superiorem corporis partem tegit, ut subinde capiti imponitur sive ad arcendum solem, sive ad caput ab humida aeris intemperie conservandum. Profecto *Curbasia* etiam hodie Persis non diadema, sed linteum est, seu *findon*; vocabulo nempe veteri *Curbasaca* (unde *Curbasia*) superstite, quavis alia & diversa nunc sit Persis vestitus forma. Incipit dictione Samscrdamica *Curbasaca* a litera *çç*, *çç*, ut ea scribitur apud Ari-

stophanem & Hesychium, qui huic vocabulo Græcam terminatio-

XIV.
Sindon.

nem indiderunt, ita ut ex *Curbasaca* fieret *Curbasia*; ut ex Samscrdamica dictione *Sindhu* vel *Sindu*, quod est fluminis *Indi* nomen, formatum fuit vocabulum *findon*; quod ex vi sua etymologica significat telam aut linteum bombycinum a flumine *Sindu* seu *Indo* proveniens.

Diva samscrdamice est *Deus*, *rex*, *idolum*. Vocabulo *Diva* geminos, Castorem & Pollucem a Magis Persicis nuncupatos fuisse scripsit Hesychius. Vehementer ambigo, an in Hesychio non potius legendum sit *Dva* loco *Deva*. Hoc ultimum *Deum* vel *Deos*; illud primum geminos, *duo*, seu *unum par* significat, quod accommodatius esse videtur geminis, *Castori & Polluci*.

XV.
Diva.

Dian persice cælum dici tradidit Hesychius. Cælum samscrdamice est *djo* vel *djan*, *gham*, *abram*, *vioma*, *nabha*, *ambara*, *svargga*, *ananda*, *gagana*. Latinis teste Horatio cælum *Dianum* vel *divum* recte nuncupatur. Nec a Samscrdamico, nec a Latino vocabulo Persicum *Dian* multum abhudit.

XVI.
Dian.

Persicum nomen *Manes* variis personis, atque ipsis servis datum fuisse docet Scholiastis Aristophanis pag. 195. apud Reland *de Vet. lingua Persica*. Quapropter *Manesi* hæresiarchæ nomen *Manes*, quia servus erat, adhæsisse arbitrantur. *Man* samscrdamice est *mas* vel *vir*, *manusha* homo, *vir*; *manushi* femina; *manew* vir nobilis, honore dignus; *mani* puer, infans, item membrum

XVII.
Manes
Mani.

✿ XLVI ✿

virile; *Mani* Malabarenſibus Emmanuel; *mani*, *manica* res pretioſa *manen* vel *mana* dominus; *manava* rex; *manana* honor; *Manu* celeberrimus Indiæ rex; *maniva* dominium, excellentia. Ex his jam patet, nomini *Manes* variam ſignificationem inſeſſe poſſe, quam deſignare per arduum eſt.

XVIII. *Yava* vel *java* Perſis teſte Ptolomæo eſt *hordeum*. Id ipſum eſt Samscrdamicum *java* hordeum; quare etiam P. Hanxleden habet: *Yava* frumentum, hordeum; unde *javva*, victus ex farina hordei.

XIX. *Maccabeus* *Maccabeum* perſice *dominum* vocari ſcribit Iſidorus Peluſiota. *Mahabadi*, compositum ex *ma* vel *maha* magnus, & *badi* dominus, eſt Samscrdamicum. *magnus dominus*. Pehlvicum *meh*, magnus, reſpondet Samscrdamico *maha* magnus. Littera *h* aspirata carent Tamuleneſes Indi, aliique; quare ſcribunt *maga* loco *maha*; ex qua corruptione ortum eſſe videtur *Bragmanes* vocabulum loco *Brahmanes*, *Magus* loco *mah* magnus vel ſapiens, *Maccabeus* loco *mahabadi*, indita ubique his vocabulis terminatione & indole Græca aut Latina pro genio ſcribentium.

XX. *Sandes* nomen eſſe Herculis apud Perſas ex Beroſo tradit Seldenus de *Diis Syris* Synt. 1. cap. 6. Idem Hercules, a nobis in Syſt. Brah. deſcriptus, apud Indos vocatur *Scanda*, id eſt, celer, a *scandana* celeritas, qua celeritate cæli exercitum luſtrat & inſtruit. *Sandes* itaque vocabulum eſt corruptum a Samscrdamico *Scanda*: quod videtur in Syſt. Brahmanico pag. 192., ubi ex Museo Borgiano hujus Dei imaginem æri inciſam exhibuimus.

XXI. *Sangaris* Hæc Perſica dictio in antiquiſſimis Herodoti & Xenophontis editionibus ſine litera *f*. legitur. Profecto ſine illa ſcribenda eſt, derivat enim ex Samscrdamico *Tſchan* vel *Tſan* ſpitama, & *cari*, culter, id eſt, culter longus unam ſpitamam. Proinde Perſicum illud vocabulum ſcribi debet *Tſancati*, vel rectius *Tſchanकारी*, & cultrum ſignificat, ut Malabaricum *Piſchancari*. *Cangiar*, ſeu, ut Germani ſcribunt, *Candjar*, hodie dum Perſis culter ſenſica eſt.

XXII. *Sarabara* veſtis perſicæ genus fuiſſe ſcribit Iſidorus Orig. *Sarabara*. lib. 19. cap. 23. ex Daniele, ubi legit: *Et ſarabara eorum non Sarabara ſunt immutata*. Publius: *Apud quosdam Sarabaras quadam capitis regmina nuncupantur, qualia videmus in capite Magorum picta*: Hæc ſignificatio reliquis præferenda eſſe videtur, etenim deduci debet a *Tſchara* ſamscrdamice veſtis, lintheum ſeu tela bombycina, & *vava* plicatura, id eſt, *veſtis plicatilis* capiti tegendo idonea. Inde *Tſcharaça*, tela plicatilis, ſeu involucrem telæ, quod varimode

✻ XLVII ✻

de plicatum veniunt in India. *Tscharavara* etiam vestem flavi coloris significare potest, linteum nempe seu *Tobaliam* flavam, quam varie replicatam & in gyrum ductam Philosophi Indici, *Togui* dicti, capiti circumdant, aliique orientales caput amiciunt. Textus vulgatæ Sixti V. ex Theodotione Dan. 3. v. 94. legit: *Et Sabala eorum non fuissent immutata* ubi literam *l.* loco *r.* oscitanter collocatam fuisse credimus.

"Nominem *Suren*", teste Ammiano Marcellino *lib. 30.*, ille inter Persas vocabatur, qui primus a rege regnum gubernabat. Stephanus Morinus hoc vocabulum deducit ex Persico *Sar* dux, princeps. Nos potius a *Sura*, *Suren*, vel *Suryen* repetimus, quod *Solem* significat. Solis nomina reges & principes sibi in Perside & India attribuisse, & hodieum in India attribuere certum est. Videbis *Syst. Brahmanicum*, pag. 1.

XXIII.
Suren.

Hoc vocabulum, quod Hefychius *Νάισου Νεπαχόρ* esse scribit, probabilius est *Sikah*, id est, apud Persas & Indos *numus signatus*, seu genuinus, typo & authenticitatis signo gaudens. Vide meam dissertationem de Numis Zodiacalibus Musei Cæsarei Vindobonensis anno 1799. Vindobonæ editam pag. 22.

XXIV.
Siclus.

Herodotus *lib. 8., cap. 61.* scribit, scutorum persicorum nomen *Gerra* fuisse: ait enim Persas *ἀνὰ δονίδωρ γίρρα* habuisse; unde etiam apud Lucianum in *Dialog. Mort.*, Philippus Alexandrum ridet, quod cum Persis *viminea scuta* gerentibus congressus sit. Persicum *Gerra* id ipsam est samscrdamicum *Gerra*, unde *Samgera* pugna cum acinace & scuto, seu conflictus scutorum apud Amaratiniham. *Persa*, ait Herodotus, *omissis arcibus ex adverso stare. Ad quorum Gerra primum pugna atrox commissa est juxta ipsum Cereris templum.* Quæ verba satis indicant hunc conflictum ensibus & scutis accidisse.

XXV.
Gerra.
Gerra.

Herodotus *lib. 1., pag. 55.* edit. Gronovii loquens de Venere Urania ait: *vocant Assyrii Venerem Mylitta, Arabes eandem Alitta, Persa vere Mitram, Πίρασι δὲ Μίτρα.* Seldenus *Synt. II. de Diis Syris, cap. 2. pag. 255—261.* hanc Venerem Lunam esse existimat, & in hoc non fallitur, nam Venus Urania Luna est. Sed hujus docti viri venia dicere liceat, vocabulum Persicum *Mitra*, quo Venus Urania nuncupatur, non procedere a Persico *Mithra* Sol, quo Persæ suum supremum numen indigitant, sed derivari ex Samscrdamica voce *Médhra*, vas muliebre seu *yoni*, Græce *μύτρα*, per quod nomen designatur Venus seu Luna, generatrix ærum sublunarium, quæ influxu suo ex veterum opinione res creat, alit, & auget. Hæc Veneris seu Lunæ actio apud Indos &

XXVI.
Mitra.
Mitra.

✽ XLVIII ✽

Tibetanos per ipsum *yōni* repræsentatur, & figura illius ab Indiis hodie dum fronti applicta geritur. En illam

Locus igitur Herodoti corrigendus est unius folius literæ immutatione, & scribendum est *μῆτρα* pro *μῆρα*. Hoc ultimum nomen significatione caret, illud Venerem Uraniam a suo *yōni* significat. *Mithra* Sol, deus Persicus, in feminino genere usurpari nequit, quidquid dicat Seldenus, Relandus, & S. Ambrosius. Quod si pertinaciter *μῆρα* legere velis, erit *Mitra*, amica Luna, ut *Mithra* Sol, vel amicus est. Vide supra vocabulum *Mithra*.

XXVII. Ctesias in suis Indicis fragmentis edit. Gronovii pag. 667. *Parysati* scribit: matrem cujusdam regis Indici *Parysati* appellatam fuisse. Est hoc nomen proprium deæ *Parashakti* seu *Bhavani*, quod hodie dum mulieres Indicæ gerunt. *Parashakti* maxima vis, attributum sacrum est deæ *Natura*, quam Indi adorant sub nomine *Bhavani* seu universi creatricis.

XXVIII. *Anances* nomen avis Indicæ esse tradidit Hefychius. *Vihanga* & *ananga* nomina generica sunt avis, quæ samscrdamice *ananga* *A'nyas* dicitur, quasi sit sine membris: *anga* membrum, pars, *ananga* sine membris; sine dubio ita nuncupata ob suam levitatem.

XXIX. Ctesias in Indicis edit. Gron. pag. 673. prodidit, in India *Ballade*. aquam adesse, quæ utiligines & scabiem sanat. *Sanat hac aqua*, ait ille, *utiligines & scabiem; Indica lingua dicitur Ballada, quod salubrem versas*. Salubris, bonus Indica lingua dicitur *nallada*, & ipsa aqua vocatur *Ballam*, *nir*, *vāri*, *ramir*, &c.

XXX. Elephantem lingua Indica *Baro* vocari scripsit Hidorus Orig. *Baro*. lib. 12. Elephas vocatur *Cari*, non autem *Baro*. En nomina elephantis: *Aona*, *dandi* a dente, *dandāvala* idem, *hasti* ab hasta manus seu proboscis elephantina, *dvirada*, *ghedja*, *nāga*, *cungiarā*, *vāraua*, *cari*, *patmi*.

XXXI. *Asūro* Indi regem dicunt, teste Juba, ait Relandus. *Dēva* *Dēvus*. Deus, *dēvi* dea, *dēvada* idola Indica, *dēvalaya* templum dei, *dēven*. & *dēva* rex & deus. Quocirca legendum est *Deven* rex, non autem *dēvnus* rex.

XXXII. Hefychius: *Mai* *μῆρα* Ἰνδοῖ. Falsa est lectio Hefychii, nam *Mai* *magnus* samscrdamice dicitur *Ma* vel *maha*, *mahima* magnitudo, *maha*. *Mēru* magnus mons *Mēru*, *Māhadi* magnus dominus.

✻ LIX ✻

Peperi quod est apud Hippocratem Indis attributum, videtur esse XXXIII.
Papadam; aroma acre, spirituosum, linguam pungens. Peperi

Pasergáda, scribendum esse videtur *Pasercáda*; & tunc si- XXXIV.
 gnificat *campum juvenum*, a *Paser* puer, juvenis, & *cáda* campus. Pasergáda

Pisagas lepra infectos apud veteres Persas dictos fuisse narrat XXXV.
Ctesias apud Relandum pag. 220. Samscrdamice *Viskam* est vene- Pisaga.
 num, lepra, vel quidquid aliud venenosum, quod corpus inficit.
Viszaga est homo leprosus, veneno infectus.

Hoc nomine *Ormuzd* deum Persarum nuncupatum fuisse tra- XXXVI.
 didit Theodorus Mopsuestenus in lib. de *Magia Persica* a Photio Zaroon.
Cod. 81. cit. Zaroon *Zarabon* scribendum esse censet Gaulminus,
 & *Satorem* significare dicit ex Arabica lingua. Thomas Hyde scri-
 bit *Zarivan*, & per hoc nomen *Abrahamum* indigitat. Sed quo
 jure lingua Arabica veteribus Persis attribuitur, & cur non potius
 nativa Zendica? In hac scribendum esse censeo *Sarvan*, vel *Saru-*
van; & tunc deum *Ormuzd* significabit ubique diffusum, a *Sarva*
 omnis, universus.

Persas ab equis dictos fuisse contendit Relandus ex Arabico XXXVII.
Parscho equus, unde *Fars* & *Parasch*. Sed tempore Herodoti nulla Persa.
 fuit in Perside arabica lingua. Cur igitur Herodotus eos semper
 vocat *Persas*? Probabilius dicuntur a *Parash*, lancearii, seu lanceas
 gerentes, vel *Parisz* gens, familia, natio, vel *Pariszara* fatelles,
 vel a *Per* persona, aut denique a *Perseo* rege, gentis institutore.

Artaxerxes. Hoc vocabulum Zendico vel Samscrdamico more XXXVIII.
 scribi debet *Arshaksherrien*, id est, *magnus rex*, ab *Arsha* ma- Artaxer-
 gnus, dives, celebris, & *Ksherrien* rex. Recte notavit Seldenus: xes
A'p'ra's Persis méyas est, & λυμώπης; id est, *magnus & clarus*.

Vocabulum *Xerxes* scribendum esse censet Relandus *Xirxa*,
 id est, *Leo rex*. Verum si inscriptiones Persicas a cl. viro Sylve-
 stro de Sacy illustratas consulas, facile concedes, non *Artaxirxa*,
 sed *Arshaksherrien* legendum esse. Vide supra nomen *Ksherria*,
Ksherro rex.

Urbis *Pattala* in India ad fluvium *Sindhu* sita meminit Mela, XXXIX.
 Plinius, Ptolomæus, Arrianus & Curtius. *Pattala* Samscrdamice est *Pattala*,
 emporium, *un Magazin*. *Pattalam* autem est campus milium, vel
 hominum in uno loco degentium. Ab hac igitur radice hoc voca-
 bulum procedit, non autem a *Patan* vel *Patana*, urbs; ut arbitrat-
 ur Vossius in notis ad Melam lib. 3. cap. 7.

Carpion arboris odoriferæ nomen esse in India prodidit Ctesias XL.
 apud Relandum pag. 215. Arbor cinnamomi, quam *Canella* voca- Carpion
 mus, vocatur *Carvua*, cortex autem illius arboris *Carvuaroli*. Ab

* L *

hac igitur vocē *Carpion* corruptum esse videtur; & ea omnia quae Relandus affert ad hujus nominis explicationem, violenta & infau-
sta sunt.

I. Res igitur certa est, antiquissimis temporibus linguam Sam-
scrdamicam in veteri *Perside* & *Media* in usu fuisse, ac linguam
Zendicam ab illa profluxisse. Hoc ex natura & indole idiomatis
Zendici deducitur, hoc veteris linguae Persicae *𐬀𐬀𐬎𐬎𐬎* loquuntur,
hoc superstites veteris Persicae liturgicae voces & nomina suadent,
hoc denique ipsa Persidis & Indiae cognatio, affinitas, & vicinitas
ostendit. Nec minus certum est, utramque hanc linguam *Herodoti*
& *Croesa* aeo in Perside viguisse, ac proinde idioma Samscrdami-
cum antiquissimum esse, quod postquam in Perside vernaculum es-
se desit, in India conservatum, auctum, purgatum, & excultum
fuit.

II. Jam facile intelligimus, cur in libris *Zoroastro* attributis
multa doctrinae Indicae capita, quamplurima Samscrdamica nomina,
liturgica vocabula, integræ constructiones verborum, & ipsi libro-
rum contextus Samscrdamico sermone conscripti reperiantur. Con-
ferantur in hanc rem libri Zoroastrici apud Anquetilium in *Zend-*
Avesta; & quamvis horum librorum antiquitatem, auctoritatem &
adversarij oppugnaverit Jones, Richardson, & Meiners (33), at-
tamen rectius de his Zoroastricis libris sensere Kleuker, & Th.
Chr. Tychsen in *Comment. Soc. R. Scient. Gættingens.* Vol. XI. &
XII. Profecto si horum librorum existentiam, auctoritatem & an-
tiquitatem prostratus & expungas, nulla erit Plinii, aliorumque
veterum scriptorum auctoritas, qui Zoroastrum multos libros con-
didisse uno ore clamant; nulla jam erit linguae Zendicae existen-
tia, antiquitas, & cum Samscrdamica affinitas, quam tamen ipse
prædicavit Guilielmus Jones (34). Quod si enim omnis illa com-
pibatio librorum *Zerd Thusti* recens est, & ex recenti Samscrda-
mica linguae corruptione inter Persas orta fuit, ut vult Jones, cur
quæso antiquissimi Persarum ritus, veteres Persarum inscriptiones,
Zoroastrici cultus apud varias gentes frequentissima vestigia, litur-
gica Persarum preces, libri denique non una, eaque puriori Sam-
scrdamica lingua, ex Indico solo, quod nunc Parsi incolunt, de-
sumpta

(33) Vid. *Conspectus Republicæ Literariæ*, Christoph. Aug. Hermannii,
editio VIII., tom. I. pag. 410., sub notâ (b).

(34) *Asiatick Researches*, tom. II. §. III. pag. 43-54.

* LI *

sumpta conscripti sunt, & cur ubique admixtam produunt veterem *Zendicam* linguam, ab aliis Indicis dialectis ita distinctam, ut verbi gratia, inter nos distinguitur lingua Gallica ab Italica? Quis autem nisi mente captus Italos & Gallos inter se confundat, idioma eorum unum idemque esse dicat, libros eorum, indolem, artes, cultum civilem, & cogitandi methodum inter has duas nationes non distinguat? Qua ratione Guilielmus Jones *Zendicæ* linguæ existentiam, & inter Samscrdamicum idioma differentiam percipere, & dijudicare potuit, quomodo veteris Persici cultus capita ab Indicis distinguere, si recentes sint Zoroastrici libri, & nihil veteris Persicæ doctrinæ in se contineant? Rectius itaque linguæ Samscrdamicæ usus pervetustus in veteri Perside stabilitur, & ex eo facilius omnis illa utriusque linguæ ac dogmatum commixtio & corruptio, quam in Zerá Thuksi libris eruditi viri observarunt, deducitur. *La religion Indienne a toujours dominé dans Kaboul*, ait Anquetil du Perron in *Zend-Avesta* tom. I. 2. p. 267. n. 2. Eandem Indicam religionem cum multis Samscrdamicis vocabulis in *Sinas* penetrasse apud eundem Anquetil prodidit *P. Gaubil*, in *Zend-Avesta* tom. I., I. p. 335. n. 1. Non itaque mirum nobis videri debet, si Zoroastrici libri, qui probabilius in Urbe *Balkh*, Indiæ satis vicina, conditi sunt, vocabulis Samscrdamicis, & doctrinæ Indica referti sint. Hoc tamen non officit eorum antiquitati & auctoritati, quin immo utramque vehementer confirmat. Zoroastrum sub *Gustasp* Persarum rege vixisse, Brahmanis Indi literas sæpenumero accepisse, quin immo cum eodem *Tschengrehâtschah* (scribendum est, *Tschangrenatscha*, id est, *dominus Tschangren*) Brahmanæ Indo frequentis colloquia, disputationes, & disquisitiones tenuisse, Sabaismum seu astrorum cultum, qui olim Persis & Indis communis fuit, reformasse, ac denique ignis cultum in Perside stabilivisse, ex Orientalium traditionibus tradidit *idem* Anquetil du Perron. Vide articulum *Kè Gustasp, & Zoroaster* in *Zend-Avesta*. (35). Quod si his Orientalium traditionibus addere

g. 2

liceat

(35) Urbs & totum territorium *Kandahar*, quod hodie intra confines Persidis clauditur, olim a Veris Indicis populis *Banian* dictis incultum habitatumque fuisse, veteres Viatores & Geographi memoriz prodiderunt apud Joannem Jonsonium. Territorio *Kandahar* proxima est vetus *Bactriana* cum sua urbe *Balkh* ad fluvium *Oxum* sita, in quam ex montibus *Kandahar* plura flumina influunt. Recte igitur Eusebius *Prep. Evang. lib. 6.* in Indiæ & Bactriana collocat *Brahmanes philosophos*: provincia enim *Kandahar*, nunc Indis, nunc Persis serviebat. Quod

liceat auctoritatem Eusebii Cæsariensis, Clementis Alexandrini, Plinii, Ammiani Marcellini a nobis supra allatam, ex qua constat, Zoroastrum sive *Persam*, sive *Medo-Persam* aut *Bactrianum* fuisse, & quidem Persici cultus religionisque non inventorem, sed reformatorem, jam luce meridiana clarius patebit, libros Zoroastri ex magna sui parte genuinos, & antiquos esse, ac jam olim, non autem his ultimis temporibus, ut vult Jones, doctrina Indica & lingua Samscrdamica infectos, refertosque fuisse. Certa & inconcussa ex nostra dissertatione stat linguæ Zendicæ & Samscrdamicæ affinitas & antiquitas: itaque probabilius certa redditur etiam librorum Zerá Thusti antiquitas & auctoritas. Hoc iudicium ferre libuit de Zoroastri libris, ut desiderio satisfacerem plurium doctorum virorum *Rome & Vindobona* ex me quæritantium: quid de libris Zoroastro attributis sentirem. Dum hæc dico, animus non est, libros illos qui *Zoroastro* vulgo adscribuntur, eidem attribuendi: id tantum contendendo, in eis multa antiquæ Persicæ doctrinæ capita reperiri, eaque genuina esse, ac proinde veteribus monumentis accenseri debere. Inutile duco fabulas a Plinio *lib. 30. cap. 1.*, & a Clemente *Alex. Strom. lib. 5. de Zoroastro* relatas explodere, cum pleræque non ex Orientalium traditionibus, sed ex Græcorum commentis natæ sint. *Zoroastri*, ait Heumann in conspectu Reipublicæ Literariæ tom. 1. part. post. pag. 409, *Zoroastri sex statuuntur, sed diligentissimi rerum Persicarum scrutatores unum tantum fuisse contendunt, qui Darii Hystaspis (Gushtaspi) tempore vixerit.* Huic, non alteri, aliqua pars librorum ab Anquetilio laudatorum attribuenda est. Hæc de Zendica & Samscrdamica lingua. Pauca nunc addamus Samscrdamica nomina, quæ cum Germanica lingua cognationem habent.

Quod si vero Zerá Thust *Bactrianus* fuit Sapiens, ut affirmat Plinius, Clemens *Alex. Strom. lib. 1. pag. 357. edit. Ven.*, Justinus *lib. 1.*, Agathias *lib. 2.*, & Ammianus Marcellinus *lib. 23.*; jam perfecte elucet, qua ratione Brahman *Tschangrenatscha*, alique Indici Sapientes cum Zerá Thusto colloqui, disputare, & conferre potuerint; & quomodo illi libri qui Zoroastro attribuuntur, lingua Samscrdamica & doctrina Brahmanica referti sũt.

V O C A B U L A

SANSKRITICA.	GERMANICA.	LATINA.
Pur, puri.	Burg.	Urbs, castellum.
Ananda.	Unende, unendlich.	Infinitus, sine fine.
Anda.	Ende.	Finis.
Vidhava.	Wittib.	Vidua.
Mán.	Man.	Mas, vir; homo; persona, masculus.
Madr, mádu.	Moder, muader, mother muther. Sax., Theo- tisc.	Mater, genitrix.
Pidr, pida.	Fater, father (36).	Pater.
Bhrader.	Bruder.	Frater.
Madjama.	Magd, Magarin, Maid Madhen, Madl.	Puella, virgo.
Godama.	Godan, Wodan (37).	Deus <i>Godama</i> , seu <i>Mercurius</i> .
Mánufza sunu.	Mannes suna. Matthæi 24., 22. 27.	Filius hominis.
Sunu.	Sohn, Son, Sun, Sunu.	Filius.
Duhida.	Dochter, idem Perfice.	Filia, puella.
Herda.	Hertz.	Cor, res cordis, conscientia.
Nasi, nàsiga.	Nafen.	Nasus. Nàgha

(36) Vocabula Germanica sive Saxonica, sive Gothica, sive Franco-Theotisca ex Thesuro antiquitatum Teutonicarum, seu tomo III. Glossarii *Schilteriani* ad scriptores lingue Francicæ & Alemanicæ veteris, Ulmæ anno 1728. edito, excerpti. Aliqua etiam subministravit *Chronicon Gornvicense*, tom. I. typis Monasterii Tegerensensis anno 1732. in lucem emissum.

(37) De deo *Budha* seu *Godama* Indico vide *Systema Brahmanicum* pag. 154-163., tab. XX., & de Germanorum deo *Godan* seu *Mercurio*, unde *Godansdag*, dies *Mercurii*, videtur *Schilteri* Glossarium pag. 199., item Joannem G. Eccardum in libro *De origine Germanorum*, cum annotationibus *Scheidii*, Goettingæ 1750., pag. 44. Ex his omnibus patebit: Indos & veteres Germanos idem numen *Godama* coluisse, ut ambæ gentes deum colere *Solem*; unde Solis sacrificium *Tágam* apud Indos, & apud Germanos *Sonnablot*, id est, sacrificium Solis. Confer Jul. Cæs. lib. 6. de *Bello Gallico*.

SAMSCRDAMICA.	GERMANICA.	LATINA.
Nàgha .	Nagel .	Unguis .
Cheifer. Persicum .	Kayfer . ^{كافور}	Imperator, <i>Caesar</i> .
Himala .	Himel .	Deorum sedes, <i>caelum</i> .
Dèva, Dèvada .	Teufel .	Diabolus .
Tri, tria .	Trey, drey .	Tres, tria .
Stàrana .	Stern, Sterron .	Stellæ, astra .
Mànusha .	Menisco .	Homo, vir .
Màrcca .	Mark. Gloss. pag. 571 .	Via, limes, terminus, margo .
Shasiga .	Chestiga .	Castigo .
Cudumba .	Chumbera .	Gens, tribus, natio .
Vidi .	Wit .	Amplus, latus .
Go, gau .	Kuh .	Vacca, bos .
Andara, idara .	Ander, andera .	Alter, alius .
Curiada .	Kurtze, kurtz .	Brevis, curtus .
Prìda .	Fried .	Pax, amicitia, amor .
Shàla .	Saal .	Atrium, Museum .
Ashlèsha .	Shliessen .	Amplecti, amplexus .
Bhiksha .	Bitte .	Petitio .
Sam .	Sam .	Simul .
Pür .	Vor .	Antecedens, ante .
Pürva, Pürvaga .	Forman .	Major, antecedens .
Vàfa .	Haus .	Domus .
Tschandàla .	Shandlich .	Abominabilis, vilis .
Tschanda .	Shand .	Opprobrium .
Pàlya .	Phala . Gloss. pag. 654 .	Arx, municipium .
Pad, pàda .	Fad, phat. Otfrid. 1. 18. 94 .	Via, femita .
Manmatha .	Mamonti . mammen- di .	Blandimenta, ebrietas ex delictis .
Vàrta .	Word, Worto . Gloss .	Verba .
Bhàradi .	Baren . Gloss .	Portare, ferre .
Bhagena .	Bach, bacch, bahe .	Vas, pelvis .

SANSKRITICA.	GERMANICA.	LATINA.
Drda.	Drado, drato, thrado Gloss. Schilteri.	Præceps, celer, velox.
Vihar.	Pfar, phare, farru.	Parochia, templum.
Gamana.	Gan, gehen, ganne.	Ambulare, ire.
Lipfa.	Lieb.	Amor, desiderium.
Nâbha.	Nabel.	Umbilicus.
Guda.	Goffa, goffe. Gloss.	Clunes, posteriora.
Geha, dhama.	Gegadame.	Domus, coenacu- lum, horreum.
Prëma.	Freund. . . .	Amor, amicitia.
Getſchadi.	Gehet, geht.	It, ambulat, per- git.
Bendha, bendhana.	Band, binde.	Vinculum, cogna- tio, ligamen.
Dend.	Zend.	Dentes.
Jahran.	Jahr.	Annus.
Duar.	Dor'.	Janna, porta.
Duaravarti.	Dorwartel	Cubicularius, cu- biculi custos, ja- nitor.

Plura hæc vocabula Germanica congerere possem Sanskriticis affinia. Cognationem vocabulorum Germanicorum cum Persicis jamdudum notarunt alii viri eruditi, Pfeiferius, Valtonius, Burtonius, Marcus Zuerius Buxhornius in Epistola ad Nicolaum Blanchardum exarata, quæ incipit: *Quæ Curtio illustrando data nunc a te sunt.* Exstat inter Buxhornii Epistolas & Poemata Francofurti & Lipsiæ edita anno 1679. Hoc argumentum admirationem tollere debet iis lectoribus, qui affinitatem aliquam linguæ Germanicæ cum Sanskriticæ nunquam suspicati sunt. Etenim si verum est, ut ostendimus, veterem Persicam linguam dialectum esse linguæ Sanskriticæ, sequitur, linguam Germanicam etiam cum hac ultima lingua aliquam cognationem habere.

Hanc cognationem linguæ Germanicæ cum Persicæ eruditi viri deducunt dicendo: *Parthos & Germanos a Scythis oriundos, diu Persidem tenuisse, ac proinde utrique nationi Persici sermonis permulta vocabula inhæsisse, quæ Germani ex Scythia orti ad Danubii & maris Balthici ripas subula detulerint.* Videatur de hac re *Scheidt* an-

annotationes pag. XXI. ad *Eccardi* librum *De origine Germanorum*. His viris reponi potest, Herodotum scripsisse, *Germanos* Persarum genus esse: etenim lib. 1. cap. 24. edit. Francof. antiquæ Persidis populos enumerans *Germanos* collocat inter Persidis *aratores*, alios vero inter *pecuarios*. Quidquid sit, aliqua inter Germanicum & veterem Persicum sermonem, ac proinde etiam inter Samscedamicum cognatio negari non potest; ac proinde infausta, falsa & fumilla omnia ea esse credo, quæ nonnulli afferunt, ut ostendant, primævam gentis Germanicæ originem & incunabula in *Suecia* quærenda esse. Hæc fuere *Rudbeckii* & *Caroli Lündii* somnia. Non minus ridiculos se præbuerunt *Stiernhielmus*, *Buffonius*, *Comes Gafstonius a Turre Roxonicus*, qui totum fere genus humanum a Septentrione deducunt. *Mannu* rex est Indicæ gentis auctor & institutor, ut sæpenumero in sistemate Brahmanico docuimus. Is ipse *Mannus* auctor & conditor Germanorum fuisse traditur a Tacito de mor. German., ubi ait: *Celebrari in Germania carminibus antiquis Tuistonem Deum terra editum & filium Mannum, originem gentis, conditoresque*. De hoc *Mannu* rege & gentis Germanicæ conditore nulla inter eruditos viros est discordia. Is ergo ipse est, qui condidit Indicum imperium, *Noah* nempe, Persicæ, Indicæ, & Germanicæ gentis caput & origo,

Quæ quidem vetustissima traditio, tam sancte a tribus nationibus conservata, jam ostendit, Indos, Persas & Germanos ex Oriente descendere, & illic etiam linguæ Germanicæ incunabula statuenda esse.

